

פניני הצדיקים

לעדכוניים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
 ללא פרסומות.
 ללא חדשות.
 ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במ"ל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב מרן שמואל הלוי וואזנר זצ"ל - נולד ב-ב' אלול ה'תרע"ג (1913) בווינה (אוסטריה-הונגריה). בצעירותו התבלט בשקדנותו כתלמיד בישיבת חכמי לובלין, בפולין. לפני השואה התחתן ולאחר הולדת בנם הבכור בשנת ה'תרצ"ט (1939) עלו לארץ ישראל והתגוררו בירושלים. למד בבית המדרש 'אוהל תורה' בירושלים והתמנה כרב בשכונת גבעת שאול. בשנת ה'תש"ז (1946) עבר לבני ברק, על פי הצעתו של החזון אי"ש, שם התמנה לכהן כאב"ד ומרא דאתרא בשכונת זיכרון מאיר. הקים את 'ישיבת חכמי לובלין', על שם הישיבה, שבה למד בצעירותו ועמד בראשה כראש הישיבה.

במשך שנות קיום הישיבה, התאגדו תלמידיו וחסידיו במסגרת קהילות 'שבט הלוי' ברחבי הארץ והעולם, העומדות תחת מנהיגותו והדרכתו. קהילות כאלה קיימות בבני ברק, ירושלים, אשדוד, אלעד, מודיעין עילית, ביתר עילית, בית שמש וארצות הברית. המוסדות כוללים בתי כנסת וכוללי אברכים. שימש כנשיא ועד הישיבות, ויו"ר וועדת הרבנים של המרכז הרפואי 'מעייני הישועה' וכן שימש כנשיא ומייסד קופות הצדקה קופת העיר וועד הרבנים לענייני צדקה, ונשיא ארגון הצלה גוש דן, כולל שומרי החומות ומכון אחיה. מחשבו פוסקי ההלכה. גאון. נודע בגאונותו המופלגת בכל מכמני התורה. בעל רוח-הקודש. העיד שכל מעשיו היו לשם שמים. רבים פנו אליו ונושעו. כל חייו פעל ועסק בתורה ולא דיבר מעולם על יהודי מילה רעה. מעולם לא נכנס למחלוקת. נפטר ב-ט"ו בניסן ה'תשע"ה (2015). חי כ-102 שנים. ציונו בבני-ברק.

אביו: ר' יוסף צבי. **אימו:** מרת רחל שיף. **נשותיו:** מרת רבקה (זיווג ראשון- בת ר' מרדכי גלבר ראש הקהל בפרשבורג). מרת חנה יוטא לבית קאהן (זיווג שני- אלמנת ר' יעקב שמריה דייטש). **מרבותיו:** ר' שמואל דוד אונגר מנייטרא, ר' יוסף אלימלך כהנא מאונגוואר, ר' יהודה מאיר שפירא מלובלין, ר' שמעון מזליחוב, ר' יוסף צבי דושינסקי, ר' שמשון אהרון פולנסקי, ר' אברהם ישעיהו קרליץ (החזון אי"ש). **מתלמידיו:** ר' משה שאול קליין (אב"ד חסידות ויז'ניץ), ר' יעקב מאיר שטרן (דיין בבית הדין של חסידות ויז'ניץ), ר' שלמה זלמן אולמן (אב"ד בבית הדין מודיעין עילית), ר' משה הלברשטאם (כיהן כדיין בעדה החרדית), ר' אברהם אלתר פולק (האדמו"ר מברגסאז). **בניו:** ר' חיים מאיר (ממלא מקום אביו), ר' יוסף צבי, ר' בן ציון יעקב (רב קהילת שבט הלוי ברמת בית שמש), ר' משה יהודה, ר' מרדכי אלימלך (רב קהילת שבט הלוי בבורו פארק), ר' אברהם אליהו (רב שבט הלוי במודיעין עילית). **חתניו:** ר' ישראל אונגר מסקוויורא, ר' אברהם יעקב איצקוביץ (רב קהילת שבט הלוי בירושלים). **מספריו:** 'שו"ת שבט הלוי- 11 חלקים: דרשות, על הרמב"ם, על חנוכה, פורים, הלכות סת"ם, שמיטה יחידושי שבט הלוי- על התורה, על הש"ס יחליות שבט הלוי - פסקים ומנהגים יגדת שבט הלוי- על פסח.

בימי בחרותו של רבינו, בעת שלמד בישיבת חכמי לובלין, היה נהוג שם, שבשעה קבועה נכבים כל האורות בביה"מ, כדי שהבחורים ילכו לנוח בזמן. אומנם רבינו, שנפשו חשקה וכמהה ללימוד התורה, לא אבה להשלים עם 'גזירה' זו, ולכן חיפש וחיפש עד שמצא חלון ליד המדרגות בבניין הישיבה, שמשם בקעה קרן אור, ועל המדרגות היה עומד במשך שעות בכל לילה ולילה ולמד בהתמדה מופלגת!

כשלמד בישיבת חכמי לובלין, רבינו לא יצא מבניין הישיבה במשך זמן של יותר משנה ומחצה! פעם שאל מאן דהוא את רבינו, אם נכונים הדברים, ובאמת היה כך. חיך רבינו ואמר ברוב ענוותנותו: "כך מספרים..."

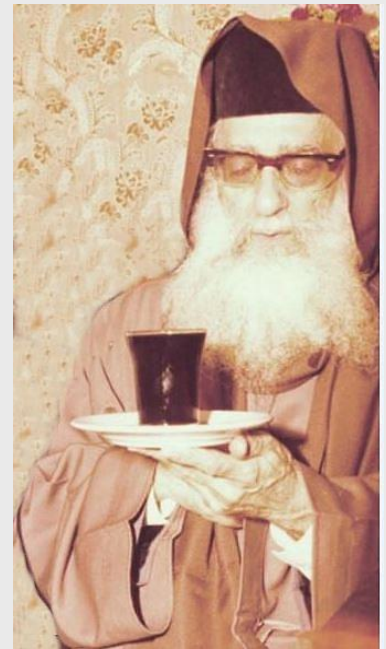
רבינו היה יושב ולומד כל יום מספר שעות לפני התפילה. בנו הגאון ר' חיים מאיר אמר, שאביו לימד והרגיל אותם, שאחרי השעה חמש בבוקר אין מה לחפש במיטה!

יפר נכדו, האדמו"ר שרגא פייבוש הגר (האדמו"ר מקוסוב בארצות הברית. נישא לנכדתו של רבינו, בתו של הרב חיים וואזנר), כי פעם אחת שהה אצל זקינו הגדול בעל "שבט הלוי". באותו הזמן רבינו היה בן יותר מתשעים שנה. השיחה אמר הנכד: "אולי נלך ביחד להתפלל במקומות הקדושים..." השיב רבינו: "אין לי זמן!". הרהיב נכדו עוז, ושאל בתימהון: "מה הפירוש?". הביט עליו רבינו בעיניו הטהורות ולא התנוחח איתו... ואז אמר לו דבר נורא, ובדבריו אלו ראו באמת, מה שעל לבו, וכה אמר לו: "לא טוב ולא כדאי לצאת החוצה אל הרחוב כשאתה צורך גדול בכך, כי ראייה אחת שאינה טובה יכולה לקלקל את כל עבודת ימי חייו של האדם!". יהודי גדול בישראל בן למעלה מתשעים שנה והוא מפחד לצאת החוצה לרחוב מחשש לראייה אסורה!

יפר הרה"ח ר' יודא לייב עקשטיין מחשבו חסידי נדבורנא-בני ברק, ששמע דבר נפלא מאחד המשמשים בקודש של רבינו: לפני כשנתיים כששהה ה'שבט הלוי' זי"ע למנוחת הנפש בשווייץ, שהה שם למנוחה גם האדמו"ר מנדבורנא שליט"א מבני ברק - שבאותה שנה החל לשמש באדמו"רות במקום אביו (ה'באר יעקב'). בבוקר התפללו שניהם תפילת שחרית באותו מניין. כשנכנס רבינו להתפלל, קם לכבודו כ"ק האדמו"ר מנדבורנא שליט"א. לאחר התפילה, אמר ה'שבט הלוי' למשמשי בקודש: "למחר אני רוצה להקדים ולבוא לתפילה בעשר דקות יותר מוקדם - טרם שיגיע האדמו"ר מנדבורנא שליט"א" - וכך הוה - ה'שבט הלוי' הקדים לבוא בעשר דקות, וכשנכנס האדמו"ר מנדבורנא - שהיה צעיר ממנו בהרבה שנים - קם מרן בעל "שבט הלוי" לכבודו...

(הסיפורים מתוך 'נועם שיח' שיחות הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב לייקווד)

הרב הקדוש מאיר אביחצירא המכונה הבבא מאיר זצ"ל- נולד י' בטבת ה'תרע"ו (1916) במחוז תאפילית שבמרוקו כבן בכור. כשהיה כבן שבע שנים בלבד אביו היה מעירו לאמירת תיקון חצות. בגיל 25 שנים בלבד הוסמך לרבנות. בשנת ה'תש"ה (1944) החל לשמש כרבה של העיר תידלת שבמרוקו ולאחר מכן שימש ראש ישיבת תומכי תמימים של חב"ד בעיר. בשנת ה'תשי"ג (1953) מונה לרבה של העיר ארפוד. **מקובל ובעל מופת.** בשנת ה'תשכ"ה (1964) עלה לארץ והתיישב באשדוד. נפטר עוד בחיי אביו (אולם אביו לא האריך ימים ונפטר בתוך שנת האבל על פטירת בנו). ידוע בענוותנותו ובצניעותו הרבה. לאחר שעלה לארץ התגורר בדירה קטנה ברח' הרב קוק. **בעל רוח-הקודש.** כל חייו שמר על פיו ועל עיניו מכל משמר לבל יראה דברים אסורים ולבל ידבר או ישמע דברים שאינם ראויים. נפטר ב- י"ז בניסן ה'תשמ"ג (1983). חי כ-67 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

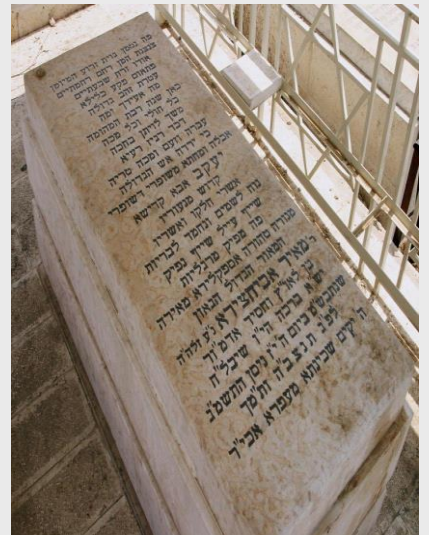
אביו: הרב הצדיק המקובל רבי ישראל המכונה ה'בבא סאלי'. **אמו:** הרבנית פרחא. **אשתו:** הרבנית מזל. **בניו האדמור"ים ומקובלים:** ר' אלעזר מבאר-שבע, ר' דוד חי מנהריה (לשעבר רבה הראשי של נהריה), ר' רפאל מאשדוד, ר' יקותיאל מאשדוד. ר' ישועה ורחמים מאשדוד. **בנותיו:** מרת אסתר (נישאה לר' אליהו איטח מירושלים), מרת זהרי (נישאה לר' חיים פינטו- רבה של אשדוד וקריית מלאכי), מרת יוכבד (נישאה לר' יעקב אביחצירא מרמלה), מרת שולה סוליקה (נישאה לר' עמינדב מכלוף קריספין, רבה של קריית ביאליק), מרת מרגלית (נישאה לר' יוסף טולדאנו, רבה של גבעת זאב).

מסופר על אחד מחובשי בית המדרש בישיבת "פורת יוסף" שלא בא בברית הנישואין, מאחר והרופאים פסקו בימי בחרותו, שהוא אינו יכול להביא ילדים לעולם, ולכן החליט להשקיע את כל זמנו בלימוד תורה בלבד. גם כשהוצעו לו שידוכין, נאלץ לדחותם על הסף, בחשפו את העובדות המצערות מפי הרופאים, שחרצו את גורלו לחיי בדידות.

ראש הישיבה, הגאון ר' יהודה צדקה זצ"ל, שהעריך את התלמיד, ביקש לשולחו לר' מאיר. כשהגיע והחל לגולל את סיפורו, הבבא מאיר קטע את סיפורו באחת ובירכו שבעז"ה בקרוב יבוא בברית הנישואין ויזכה לראות בנים ובנות. הבחור, מרוב הלם עזב את הבית ונסע לישיבה ונכנס וסיפר לר' יהודה צדקה, כי הובטח בישיעה מהצדיק.

הרב, למחרת השכם בבוקר, זימן את נהגו וירד בעצמו לאשדוד. שמח הבבא מאיר באורחו הדגול וכבדו כערכו הרם. הרב צדקה לא השתהה וניגש לעצם העניין שלשמו הגיע: "הרב הבטיח אתמול בנים ובנות לבחור פלוני הלומד בישיבתי, הלה לא נישא, מחמת שאינו יכול להביא ילדים. הרופאים הגדולים ביותר ראו את הממצאים וסמכו את ידיהם על העובדה המצערת. חוששני, שהבחור לא הספיק לספר לך את כל הסיפור".

הבבא מאיר קטע את הרב באומרו: "היו לו ילדים". לאחר זמן קצר הבחור התחתן. **בביתו של אדם זה, יש עשרה ילדים אשר נולדו לו. יש לו גם תיק שלם של מסמכים רפואיים הקובעים ברורות, שהוא אינו יכול להיות אבא.**

כשנשאל כיצד מגיעים לדרגות שבהם העפיל לרום המעלה, והקב"ה מקיים את דבריו, הצביע על עינו ואמר "עין", ולאחר מכן הצביע על הפה ואמר "פה"- ואז אמר "צדיק". דהיינו, כאשר שומרים על העיניים, ועל הפה, אזי האדם עולה לרום המעלה לדרגת צדיק, והקב"ה מקיים את דבריו.

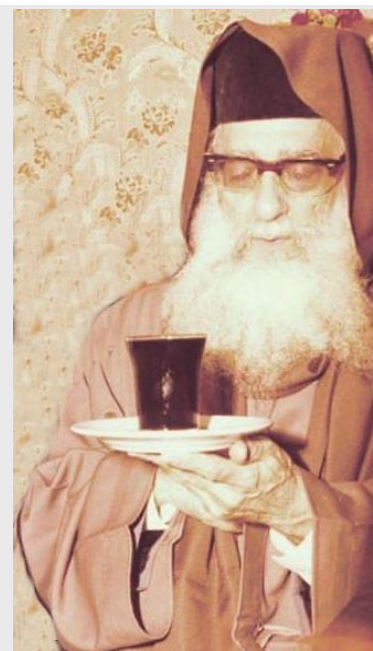
לפני מספר שנים הגיעו אדם אל ה'בבא מאיר', ר' מאיר אבוחצירא זצ"ל ושטח לפניו בצער את צרתו. הוא נשוי כבר 14 שנה ולא זכה להיפקד בילדים. "כבוד הרב, האם יש דבר שאוכל לעשות כדי לזכות בפרי בטן?", הוא התחנן בפניו. ה'בבא מאיר' ענה ואמר לו: "תתחיל ללמוד על מידת הענוה ולעבוד עליה וב"ה תזכה בבן זכר". האיש שמע את הדברים והתפלא עד מאוד: "שאני אלמד את מידת הענוה ואעבוד עליה? וכי אני גאוותן?! מתנהג אני לאשתי ולכל אדם בצורה יפה ורגילה, ומדוע צריך אני לעבוד על הגאוה?!", כך תמחה על בקשת הרב, אך מכיוון שהצדיק אמר, אז גם כאשר הדברים נראים לא מובנים יש לקיימם, מכיוון שהוא רואה ומבין הרבה יותר מאיתנו.

מאותו יום החל אותו אדם ללמוד בספרים על מידת הענוה וגנותה של הגאוה, ואף השתדל להתנהג במידה זו. והנה, לא עוברים כמה חודשים ובבית החולים מודיעים להם: "נס של ממש! אחרי 14 שנה אתם עומדים לחבוק בן!". - כמה גדולה היתה שמחתם ותדהמתם. והנה, ולאחר תשעה חודשים נולד להם בן זכר בריא ושלם בשעה טובה.

הגיע יום ברית המילה, וזכה הזוג שר' מאיר אבוחצירא זצוק"ל היה הסנדק בכבודו ובעצמו. בסיום הברית ניגש אבי הבן הטרי אל ה'בבא מאיר' בקומה כפופה ושאלו: "כבוד הרב הצדיק אנחנו אסירי תודה לך, רק במחילה מכבוד הרב, יש לי שאלה קטנה: מדוע הרב ביקש ממני לפני תשעה חודשים לעבוד על מידת הענוה כתנאי לזכייתי בבן זכר, הרי אינני גאוותן ושחצן בחיי היום יום, אם כן, מה ראה הרב לבקש ממני בקשה שכזאת?".

הביט בו הצדיק ואמר לו: "אומנם, יכול להיות שבאמת אינך גאוותן כלל וכלל ומתנהג אתה כאחד האדם, אך אומר דוד המלך בתהילים: "שבשפלנו זכר לנו", כשאדם משפיל את עצמו, אז הקב"ה זוכרו ומתמלא עליו ברחמים, ואז - הוא זוכה ל: "שבשפלנו (בן) זכר לנו" לבן זכר!". וכך היה רבינו אומר לחשוכי בנים שאם ירצו לזכות לזרע של קיימא ינהגו בשפלות וענוה, ורמז את זה במה שכתוב "שבשפלנו זכר לנו...", אם תהיה ענוה אז בן זכר לנו.

הרב הקדוש מאיר אביחצירא המכונה הבבא מאיר זצ"ל- נולד י' בטבת ה'תרע"ו (1916) במחוז תאפליילת שבמרוקו כבן בכור. כשהיה כבן שבע שנים בלבד אביו היה מעירו לאמירת תיקון חצות. בגיל 25 שנים בלבד הוסמך לרבנות. בשנת ה'תש"ה (1944) החל לשמש כרבה של העיר תידלת שבמרוקו ולאחר מכן שימש ראש ישיבת תומכי תמימים של חב"ד בעיר. בשנת ה'תשי"ג (1953) מונה לרבה של העיר ארפוד. **מקובל ובעל מופת.** בשנת ה'תשכ"ה (1964) עלה לארץ והתיישב באשדוד. נפטר עוד בחיי אביו (אולם אביו לא האריך ימים ונפטר בתוך שנת האבל על פטירת בנו). ידוע בענוותנותו ובצניעותו הרבה. לאחר שעלה לארץ התגורר בדירה קטנה ברח' הרב קוק. **בעל רוח-הקודש.** כל חייו שמר על פיו ועל עיניו מכל משמר לבל יראה דברים אסורים ולבל ידבר או ישמע דברים שאינם ראויים. נפטר ב- י"ז בניסן ה'תשמ"ג (1983). חי כ-67 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: הרב הצדיק המקובל רבי ישראל המכונה ה'בבא סאלי'. **אמו:** הרבנית פרחא. **אשתו:** הרבנית מזל. **בני האדמור"ים ומקובלים:** ר' אלעזר מבאר-שבע, ר' דוד חי מנהריה (לשעבר רבה הראשי של נהריה), ר' רפאל מאשדוד, ר' יקותיאל מאשדוד. ר' ישועה ורחמים מאשדוד. **בנותיו:** מרת אסתר (נישאה לר' אליהו איטח מירושלים), מרת זהרי (נישאה לר' חיים פינטו- רבה של אשדוד וקריית מלאכי), מרת יוכבד (נישאה לר' יעקב אביחצירא מרמלה), מרת שולה סוליקה (נישאה לר' עמינדב מכלוף קריספין, רבה של קריית ביאליק), מרת מרגלית (נישאה לר' יוסף טולדאנו, רבה של גבעת זאב).

פ עם ביקר אחד מגדולי ראשי הישיבות בירושלים את רבינו וביקש ממנו עצה טובה לתלמידיו איך להתעלות ביראת שמים אמיתית. השיבו הרב: "**העצה הבדוקה היא: לשמור על העיניים ועל הלשון.**" והוסיף: "**אני מבטיח שמי שמצליח בעבודה זו, יגיע למדרגות נפלאות בעבודת ה'!**"

מסופר על בחור אחד שהיה רחוק מדרך תורה ומצוות, **ששבויעים לפני חתונתו התעוותו צורת פניו.** הוא רץ מיד לרופא לפני שתדע משודכתו. הרופא יעץ לו לנסוע לשוויץ, למעיינות מרפא, שהם מסוגלים לסדר לו את עיוות הפנים. הבחור זה סידר את כל הסידורים הטכניים, ובהקדם האפשרי טס לשוויץ, משם נסע לאותם מעיינות מרפא בתקווה ובאמונה שלאחר שהייה באותם מים יעלה מזור למכתו.

לאחר שהיה ושכשוך במים לפי הוראת הרופא, הסתכל בראי לראות אם יש שיפור בצורת פניו. **לאכזבתו ראה שפניו נשארו מעוותות.** תוך כדי כך, פגש שם אדם שומר תורה ומצוות, שגם הגיע לאותם מעיינות מרפא. לאחר החלפת מילים ביניהם, הוא סיפר לאותו אדם שהגיע מפני שהתעוותו פניו. אותו אדם ייעץ לו לנסוע חזרה לארץ ישראל, **ומשם לנסוע לרבינו.** הוא סיפר לו שבברכותיו, הרבה אנשים נושעו. הבחור שהיה בלחץ של חתונה ודאגה מפני עתידו, ולאחר שראה שפניו נשארו מעוותים, החליט שהוא לא יפסיד אם ינסה להתברך מפי הצדיק.

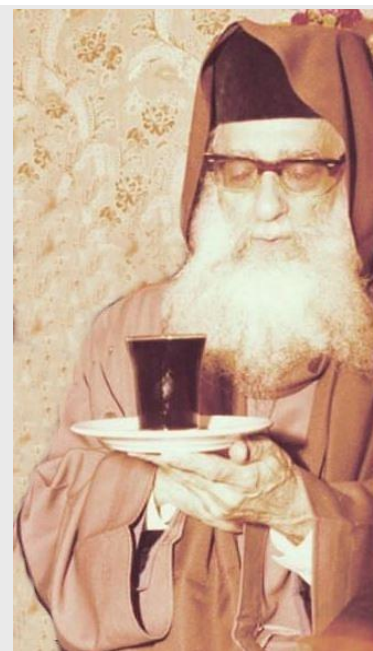
מיודענו חזר לארץ ישראל במטוס, ומשם נסע עם מונית לעבר העיר אשדוד. הוא בירר היכן מעונו של הצדיק והגיע לביתו, הוא ביקש מנהג המונית שימתין לו עד שיחזור מן הרב, כמובן, עבור תשלום נאות. בעל המונית הסכים והמתין לו. בדאגה ובפחד נכנס לצדיק. בהכנסו לרב, עוד בטרם שפתח את פיו לספר שהינו חתן, ומה שאירע עימו, הרב אמר לו: "**שיהיה לך במזל טוב.**" הוא ניסה לספר לרב, אך הרב חזר ואמר לו: "**שיהיה לך במזל טוב.**" הוא יצא בפחי נפש, ובדרכו אף פלט מילים מסויימות על חכמי התורה.

כשיצא החוצה למונית שהמתנה לו, ביקש להכנס, אך להפתעתו מנע ממנו הנהג להכנס בטענה שבחור מסויים הזמין והוא ממתין לו. הוא אמר לנהג שהוא המזמין, אך הנהג אמר לו שהוא הסייע אדם עם פנים מעוותות, והוא עם פנים בריאות. הבחור נדהם ומיד הסתכל בראי של המונית, **וראה לתדהמתו שפניו הבריאו.** מיודענו הבין שבצעם זה שהרב אמר לו: "**שיהיה לך במזל טוב,**" באותו רגע הוא הבריא, וראה בעיניו צדיק מדורות קודמים בעל רוח-הקודש באמת אשר ידע שהוא עומד לפני חתונה. מיד חש בושה בזה שפלט מספר מילים לא טובות על הרב שלא הכירו מעולם. במעשה זה, גרם לאותו בחור לחשוב מחדש על דרכו. מיד הוא נכנס לרב בשנית להתנצל ולהודות לרב על ברכתו.

פ עם נסע רבינו מנתיבות לאשדוד בטקסי. בדרך הוא עבר אחרי משאית שהובילה שתיה קלה. **הרב ביקש מהנהג לעקוף את המשאית ולבקש מנהג המשאית שיעצור.** נהג הטקסי התפלא על זה, אבל עשה כבקשת הרב. כאשר עצרה המשאית, הנהג יצא כועס. אמר לו רבינו: "**אני מבקש ממך מאד פחית או בקבוק של שתיה, כי אני מאד צמא.**" נהג המשאית לא הסכים בשום אופן ואמר: "זו סחורה שאני צריך למסור ולא אפתח שום חבילה בשבילכם". חזר הרב לבקש ממנו בקבוק וטען בפניו שפשוט הוא הולך למות מצמא, והנהג לא הסכים. הרב אמר לו: "שמע, אני מוכן לשלם לך מחיר כל מה שיש במשאית, רק תמסור לי שתיה", והנהג התנגד מאד, עזבם והלך לו.

הרב הגיע לביתו ונהג הטקסי נסע בחזרה, והנה בדרכו **רואה נהג הטקסי את המשאית הפוכה והנהג נהרג ל"ע.** חזר נהג הטקסי לרבי מאיר זצ"ל לספר לו את אשר קרה, הוא חשב שהרב הקפיד על נהג המשאית בגלל שהוא לא נתן לו שתיה ולכן קרה מה שקרה. אמר לו רבי מאיר: "**תדע שאני ראיתי את מלאך המוות רוקד מעל המשאית וידעתי את אשר יקרה לו. אם היה נותן פחית או בקבוק שתיה, אזי היה ניצל ממוות בזכות מצות גמילות חסד.** לי לא היתה חסרה שום שתיה וגם מעולם לא טעמתי קוקה קולה, רק רצייתי למצוא לו זכות להצלתו, וחבל, וכעת מיתתו כפרתו".

הרב הקדוש מאיר אביחצירא המכונה הבבא מאיר זצ"ל- נולד י' בטבת ה'תרע"ו (1916) במחוז תאפילית שבמרוקו כבן בכור. כשהיה כבן שבע שנים בלבד אביו היה מעירו לאמירת תיקון חצות. בגיל 25 שנים בלבד הוסמך לרבנות. בשנת ה'תש"ה (1944) החל לשמש כרבה של העיר תידלת שבמרוקו ולאחר מכן שימש ראש ישיבת תומכי תמימים של חב"ד בעיר. בשנת ה'תשי"ג (1953) מונה לרבה של העיר ארפוד. **מקובל ובעל מופת.** בשנת ה'תשכ"ה (1964) עלה לארץ והתיישב באשדוד. נפטר עוד בחיי אביו (אולם אביו לא האריך ימים ונפטר בתוך שנת האבל על פטירת בנו). ידוע בענוותנותו ובצניעותו הרבה. לאחר שעלה לארץ התגורר בדירה קטנה ברח' הרב קוק. **בעל רוח-הקודש.** כל חייו שמר על פיו ועל עיניו מכל משמר לבל יראה דברים אסורים ולבל ידבר או ישמע דברים שאינם ראויים. נפטר ב- י"ז בניסן ה'תשמ"ג (1983). חי כ-67 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: הרב הצדיק המקובל רבי ישראל המכונה ה'בבא סאלי'. **אמו:** הרבנית פרחא. **אשתו:** הרבנית מזל. **בניו האדמור"ים ומקובלים:** ר' אלעזר מבאר-שבע, ר' דוד חי מנהריה (לשעבר רבה הראשי של נהריה), ר' רפאל מאשדוד, ר' יקותיאל מאשדוד. ר' ישועה ורחמים מאשדוד. **בנותיו:** מרת אסתר (נישאה לר' אליהו איטח מירושלים), מרת זהרי (נישאה לר' חיים פינטו- רבה של אשדוד וקריית מלאכי), מרת יוכבד (נישאה לר' יעקב אביחצירא מרמלה), מרת שולה סוליקה (נישאה לר' עמינדב מכלוף קריספין, רבה של קריית ביאליק), מרת מרגלית (נישאה לר' יוסף טולדאנו, רבה של גבעת זאב).

באחד הימים הגיע לביתו של רבינו בארפוד, שבמרוקו, יהודי פשוט. האיש היה תמים באופן מיוחד. הוא לא התמצא בהוויות העולם, והיה מאמין גדול בבורא העולם ובצדיקים. כאשר גמר בדעתו לעלות לארץ הקודש, בא להיפרד מהמרא-דאתרא. הוא ידע שיש מנהג לשבת בבית הרב ולבכות לפני שיוצאים לדרך ארוכה, וגם הוא חפץ לעשות כן, ובפרט שיש לו סיבה טובה לכך.

"בבא מאיר", ענה היהודי התמים, "אתה מכיר אותי היטב ויודע שאין בי שום חוכמה, ואפילו צורת אות איני מכיר, ומעולם לא אחזתי בספר כדי לקרוא בו. עד היום התפרנסתי ממסחר פשוט עם הגויים, אבל מה יהיה אתי להבא?! הרי בארץ ישראל כולם מלומדים ואף אחד לא יסתכל על בור ועם הארץ כמוני, שאפילו לא יודע להבדיל בספר בין העמוד הראשון האחרון. ממה אתפרנס?! מה אעשה כל היום?!" סיים האיש והמשיך לבכות.

הביט רבי מאיר באיש ואמר: "שמע, דווקא העובדה שאתה נבער מדעת ואינך בקי בכלום, תעמוד לימינך ותעזור לך להסתדר בארץ ישראל. אי ידיעתך לקרוא ולכתוב, תיתן לך פרנסה לכל ימי חיך!". האיש הפשוט נדהם לשמוע את דברי הרב, ולאחר שעיכל אותם, החל להתעודד. הוא הודה לרבי מאיר על ברכתו ויצא מלפניו בכריעה והשתחויה.

כאשר עלה האיש לארץ באוניה, היה שליו ושמח. הוא חיך ואמר לכל הסובבים אותו: "אין לי מה לדאוג, הרי הצדיק הבטיח לי פרנסה לכל החיים. למרות שאני טיפש גמור ואיני יודע כלום, אתפרנס בכבוד כל ימי!". האנשים שמעו את דבריו התמוהים, ונדו לו בראשם בחמלה. הגיע האיש לארץ הקודש והתיישב בכפר אתא, שנמצא בין חיפה לעכו. בניו שהיו חכמים ומשכילים הלכו ללמוד במוסדות אקדמיים, ולאחר מכן יצאו לעבוד ועשו חיל. אחד מהם החל לעבוד ברפא"ל - הרשות לפיתוח אמצעי לחימה - והתחבב על אחד מבכירי המהנדסי הטילים, שמינה אותו להיות עוזרו האישי.

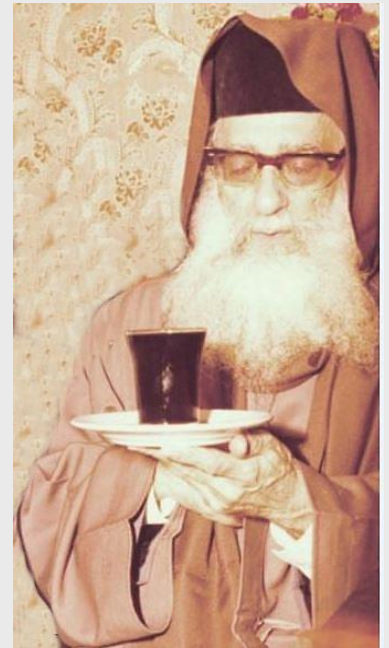
יום אחד סיפר המהנדס לעוזרו על בעיה מטרידה שהתעוררה בעבודתם: **מדי יום נערמים הררי ניירת של תוכניות טילים סודיות ביותר, שרטוטי טיוטות של אמצעי לחימה סודיים נוספים, שאין בהם צורך ואין מי שיבערם. הארונות בחדרי המהנדסים מלאים וגדושים, אך ידיהם מלאות עבודה, ואין להם זמן לעסוק בביעור התוכניות.** העוזר הציע את עצמו, אבל המהנדס הבהיר לו שהוא אינו רשאי להציץ בתוכניות הכה סודיות. ואז הציע העוזר: "לדעתי כדאי להביא אדם שאינו יודע קרוא וכתוב ולמנותו לתפקיד". המהנדס המלומד תמה: "האם יש בארץ אנשים שאינם יודעים לקרוא ולכתוב?!". "יש אדם כזה בישראל", הכריז העוזר, "אבא שלי!". המהנדס נדהם. איך יתכן שאדם נבער לגמרי הינו אביו של בחור כה משכיל?!

הוא העביר את הרעיון למנהלי המפעל והם שמעו אותו בעניין. אנשי הביטחון של רפא"ל קיבלו את שמו של האיש, והחלו להתחקות אחריו כדי לוודא שאין לו קשר עם גורמים עוינים. כאשר הגיעו לביתו בכפר אתא מצאו אותו יושב באפס מעשה במרפסתו. הם דיברו עמו וראו שהוא אדם פשוט ותמים בתכלית. **כאשר נתנו בידו עיתון לקרוא החזיק אותו ברוחב, וכאשר שאלו אותו כיצד הוא מתפלל, הסביר כי אינו משתמש בסידור ותפילותיו שגורות בפיו מאז ילדותו.**

ראו החוקרים כי האיש מתאים למשימה, והוא הוזמן להיות משמיד התוכניות הסודיות של מכוני רפא"ל. הוא קיבל חדר מיוחד, שבו ישב מבוקר עד ערב, קרע את הטעון קריעה ושרף את הטעון שריפה. בסוף החודש קיבל משכורת נאה, ולא היה מאושר ממנו. לאחר שלושים שנות עבודה, הגיע זמנו לפרוש לגמלאות. הוא קיבל פיצויי פרישה הוגנים ונשלח לביתו.

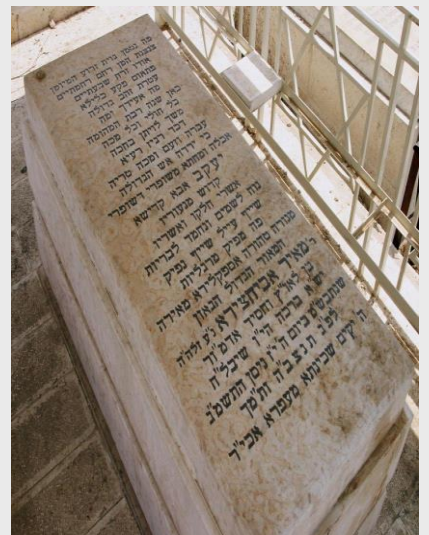
בא האיש לפני ר' דוד חי אביחצירא, בנו של רבי מאיר זצ"ל, וקבל בפניו בדמעות: "אביכם הקדוש הבטיח לי פרנסה לכל ימי חיי, ואילו כעת שלחו אותי מעבודתי. איך ייתכן?!". רבי דוד חי הבטיח שברכת אביו תקיים במלואה. ואכן, לא ארכו הימים ומנהלי העבודה ברפא"ל ביקשו ממנו שישבו לעבודתו, למרות גילו המבוגר, מפני שלא הצליחו למצוא מישהו שימלא את מקומו.

הרב הקדוש מאיר אביחצירא המכונה הבבא מאיר זצ"ל- נולד י' בטבת ה'תרע"ו (1916) במחוז תאפילית שבמרוקו כבן בכור. כשהיה כבן שבע שנים בלבד אביו היה מעירו לאמירת תיקון חצות. בגיל 25 שנים בלבד הוסמך לרבנות. בשנת ה'תש"ה (1944) החל לשמש כרבה של העיר תידלת שבמרוקו ולאחר מכן שימש ראש ישיבת תומכי תמימים של חב"ד בעיר. בשנת ה'תשי"ג (1953) מונה לרבה של העיר ארפוד. **מקובל ובעל מופת.** בשנת ה'תשכ"ה (1964) עלה לארץ והתיישב באשדוד. נפטר עוד בחיי אביו (אולם אביו לא האריך ימים ונפטר בתוך שנת האבל על פטירת בנו). ידוע בענוותנותו ובצניעותו הרבה. לאחר שעלה לארץ התגורר בדירה קטנה ברח' הרב קוק. **בעל רוח-הקודש.** כל חייו שמר על פיו ועל עיניו מכל משמר לבל יראה דברים אסורים ולבל ידבר או ישמע דברים שאינם ראויים. נפטר ב- י"ז בניסן ה'תשמ"ג (1983). חי כ-67 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: הרב הצדיק המקובל רבי ישראל המכונה ה'בבא סאלי'. **אמו:** הרבנית פרחא. **אשתו:** הרבנית מזל. **בניו האדמור"ים ומקובלים:** ר' אלעזר מבאר-שבע, ר' דוד חי מנהריה (לשעבר רבה הראשי של נהריה), ר' רפאל מאשדוד, ר' יקותיאל מאשדוד. ר' ישועה ורחמים מאשדוד. **בנותיו:** מרת אסתר (נישאה לר' אליהו איטח מירושלים), מרת זהרי (נישאה לר' חיים פינטו- רבה של אשדוד וקריית מלאכי), מרת יוכבד (נישאה לר' יעקב אביחצירא מרמלה), מרת שולה סוליקה (נישאה לר' עמינדב מכלוף קריספין, רבה של קריית ביאליק), מרת מרגלית (נישאה לר' יוסף טולדאנו, רבה של גבעת זאב).

העיד בנו של הרב כי האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא היה עושה את דרכו פעם בשבוע מהעיר נהריה, שברבנותה התמנה לכהן בפקודת סבו הבבא סאלי, לבית אביו ר' מאיר הקדוש. "בהיכנס אל החדר, היה מו"ר אבי מעיף בי מבט אחד ומוריד את העיניים. לאחר מכן, היה אומר לי מעצמו כל המאורעות שהתרחשו אצלי בשבוע החולף".

מספר האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא: "באחד הימים, נכנס למו"ר סבא 'הבבא סאלי' איש משרי הממשלה הבולטים, שביקש להיוועץ עם הסבא קדישא על אודות עניין גדול שנוגע לכלל ישראל. 'כבוד הרב', אמר לאט ובחרדה, 'מגדת עתידות, שהלכתי אליה אמרה לי שהיא רואה...'. טרם כילה דבריו, קטע אותו ה'בבא סאלי' בצעקות: 'יבוא עליה, בטל ומבוטל, בטל ומבוטל, יבוא עליה'. השר היה נבוך 'אלב כבוד הרב, הרי המגדת עתידות אמרה...'. ומרן ה'בבא סאלי' מוסיף לצעוק: 'יבוא עליה, בטל ומבוטל!'.

"משהתקש השר, אמר לו הבבא סאלי: 'בני רבי מאיר מתגורר באשדוד, יד ושם לו בעיניי גם שכאלו, גם הוא מבין בעתידות. סע אליו וספר לו את סיפורך'. השר מיהר לאשדוד לפגוש ברב מבין העתידות. שעה שניגש אל רבינו לספר על ביקורו אצל מגדת העתידות, רבי מאיר אינו מניח לו לסיים את דבריו וקוטע אותו בצעקות: 'יבוא עליה, בטל ומבוטל, בטל ומבוטל, יבוא עליה'.

"השר נרעש: 'הייתי היום אצל אביו בנתיבות ואף הוא אמר כך. יגיד לי כבוד הרב, מי יודע את העתיד – אתם הרבנים או היא, מגדת העתידות שמעולם לא טעתה?'. התחייך רבינו ואמר: 'מגדת עתידות יודעת מה עתיד לקרות, והצדיקים קובעים את שעתיד לקרות'."

מעשה ברבנו, ששב מהמקווה בבוקרו של יום השבת, כאשר בנו הקטן מתלווה עימו. והנה הוא מבחין באחד השכנים ושמו אהרון, המסתתר מאחורי העץ בעברו השני של הכביש. פנה רבנו לבנו ואמר: 'אהרון זה, מחכה שאעבור מבלי שאבחין בו, כדי שיוכל לנסוע בעיצומו של היום הקדוש לים. גש נא אליו ואמור לו בשמי ששבת היום!'. ניגש הילד אל השכן ומסר לו את הדברים כלשונם.

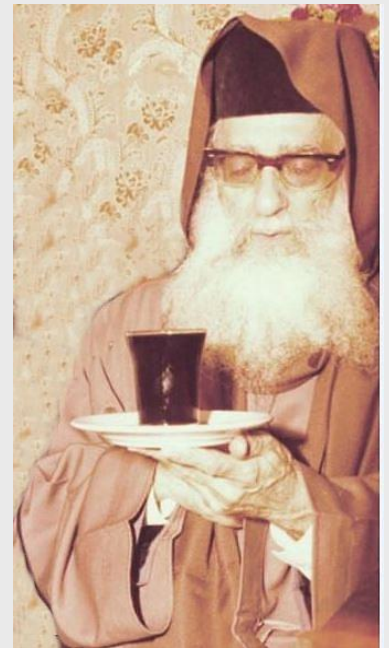
משנכנס רבנו לביתו, סבר האיש, שעתה יכול לשוב ולעשות ככל העולה על רוחו, אלא שגם מחשבה זו לא נעלמה מעיני רבנו. רק נשמע קול התנעת הרכב, והרב זינק מחדר המדרגות של ביתו. את אצבעו הניף הוא לאות עצירה, כשהוא קורא לעבר הנהג: "יודם אהרון!". ורכבו של השכן אהרון נדם באותה שנייה! עד צאת השבת נותר הרכב עומד במרכזו של הכביש, והאיש ניצב לידו ללא יכולת לעשות מאומה. רק במוצאי שבת קודש, שב הרכב לחיים וניתן היה להתניעו, כאילו דבר לא התרחש.

מסופר על אדם, שבעודו עולל בן מספר חודשים, אובחן ע"י הרופאים, כמי שלוקה במחלת "צליאק" (מדובר במחלה אוטואימונית המתבטאת בעקבות אכילת גלוטן - חלבון המצוי בחיטה, שעורה, שיפון ושיבולת שועל. אכילת הגלוטן פוגעת ברקמת המעי הדק), והרופאים הזהירו את הוריו, לבל יתנו לו לאכול מכל דבר המכיל חיטה, כשלוש שנים התענה הילד במגבלות ואיסורים, כשהוריו מותשים כליל מחיפוש המזון המתאים עבורו.

כשחשו כי כלו כל הקיצים, נסעו האב ובנו להתברך מפי הרב הקדוש הבבא מאיר זצ"ל. כאשר האב עמד לפני רבנו, פרץ בבכי וגולל באוזניו את כל הצרות והייסורים, איתם עליהם להתמודד. התבונן הרב ואמר: "פסח הרי מגיע. יאכל הילד אפיקומן, וה' יעזור לו ויהיה בריא". האב והבן יצאו מעודדים מדברי רבנו. הגיע ליל הסדר, נתנו לילד לאכול אפיקומן- ומאז הבריא כליל.

פעם ניגש לרבנו אדם חולה לב, וביקש, שיברכהו ברפואה שלמה. "היה זהיר במצוות ציצית", מיעץ לו הרב, "אמת, שגם אם ניתק אחד החוטים, הציצית עדיין כשרה, אבל מוטב, שתקפיד על החוטים כולם, שיהיו שלמים. שכן בציציות ישנם שלושים ושניים חוטים, כמניין ל'ב'. כשהחוטים כראוי- אף הלב כשורה".

הרב הקדוש מאיר אביחצירא המכונה הבבא מאיר זצ"ל- נולד י' בטבת ה'תרע"ו (1916) במחוז תאפילית שבמרוקו כבן בכור. כשהיה כבן שבע שנים בלבד אביו היה מעירו לאמירת תיקון חצות. בגיל 25 שנים בלבד הוסמך לרבנות. בשנת ה'תש"ה (1944) החל לשמש כרבה של העיר תידלת שבמרוקו ולאחר מכן שימש ראש ישיבת תומכי תמימים של חב"ד בעיר. בשנת ה'תשי"ג (1953) מונה לרבה של העיר ארפוד. **מקובל ובעל מופת.** בשנת ה'תשכ"ה (1964) עלה לארץ והתיישב באשדוד. נפטר עוד בחיי אביו (אולם אביו לא האריך ימים ונפטר בתוך שנת האבל על פטירת בנו). ידוע בענוותנותו ובצניעותו הרבה. לאחר שעלה לארץ התגורר בדירה קטנה ברח' הרב קוק. **בעל רוח-הקודש.** כל חייו שמר על פיו ועל עיניו מכל משמר לבל יראה דברים אסורים ולבל ידבר או ישמע דברים שאינם ראויים. נפטר ב- י"ז בניסן ה'תשמ"ג (1983). חי כ-67 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: הרב הצדיק המקובל רבי ישראל המכונה ה'בבא סאלי'. **אמו:** הרבנית פרחא. **אשתו:** הרבנית מזל. **בניו האדמור"ים ומקובלים:** ר' אלעזר מבאר-שבע, ר' דוד חי מנהריה (לשעבר רבה הראשי של נהריה), ר' רפאל מאשדוד, ר' יקותיאל מאשדוד. ר' ישועה ורחמים מאשדוד. **בנותיו:** מרת אסתר (נישאה לר' אליהו איטח מירושלים), מרת זהרי (נישאה לר' חיים פינטו- רבה של אשדוד וקריית מלאכי), מרת יוכבד (נישאה לר' יעקב אביחצירא מרמלה), מרת שולה סוליקה (נישאה לר' עמינדב מכלוף קריספין, רבה של קריית ביאליק), מרת מרגלית (נישאה לר' יוסף טולדאנו, רבה של גבעת זאב).

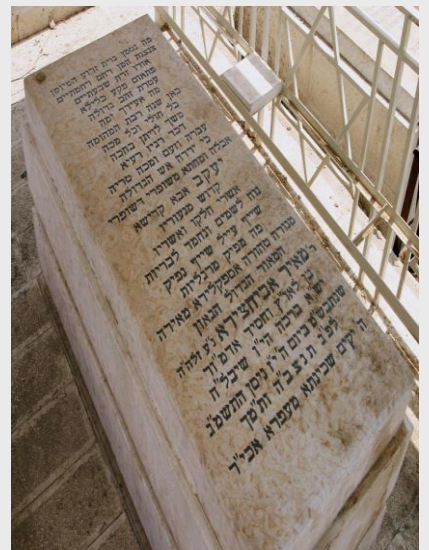
לפני מספר שנים בלונדון, בנו של אחד היהודים המתגוררים שם, נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. בצר לו פנה למשטרה, אולם אף המשטרה המקומית למרות חיפושים קדחתניים לאתרו במשך זמן רב, לא הצליחה למוצאו.

אחד משכניו ששמע על המקרה, הציע לו לגשת לר' מאיר. אולם מיועדנו לא הבין, כיצד רב המתגורר באשדוד יוכל להושיעו. בסיכומו של עניין, כשהבינו כי כלו כל הקצים, טסו לישראל והגיעו לאשדוד ופנו אל הרב מאיר. הרב הרהר קמעא, ולאחר מכן ביקש שיביאו לו נייר חלק. הוא שאל את בן שיחו, אם נהירים לו שבילי לונדון, ונענה בחיוב.

לתדהמתם, לקח הרב עט, והחל לשרטט על הנייר מספר רחובות. הוא הראה לאב את המפה שלו, הסביר לו את האזור אותו צייר. לאחר שהאב אמר שהוא מכיר את האזור, הוסיף ר' מאיר ציור של בניין, בפנינת אחד הרחובות, ואמר לאב: **"בבניין זה נמצא בנך"**

הרב המשיך והוסיף: **"בניין זה שייך לכנסיה, ואני רואה שם את הבן האובד שלך!"**. האב הנדהם מהגילוי המפתיע, התקשר מיד למשפחתו בלונדון, שיבררו את העניין. לאחר זמן קצר, נודע, שהבן אכן נמצא שם זה מספר שבועות.

כשנשאל הרב, כיצד הוא יכול להביט ולראות עד קצה העולם ואף מקומות, שמעולם לא היה להם הסביר, כי **אדם השומר על עיניו, הקב"ה מאפשר לו לראות באמצעות האור הגנוז מקצה העולם ועד סופו.**

שני אברכים נהגו לנסוע לעיתים קרובות להקביל את פני האדמו"ר רבי מאיר אביחצירא, פעם בנוסעם לאשדוד לביתו של הצדיק, ישבה למולם במונית אשה בלבוש לא צנוע, השניים השתדלו ככל יכולתם במשך כל זמן הנסיעה לא להיכשל בשום הסתכלות במראה האסור הניצב למול עיניהם, אך טרם הגיעם ליעדם נכשלו בשגגה בהביטם במראה האסור.

כשהגיעו אל הצדיק, ברגע שנכנסו לחדר, עוד לפני שהספיקו לדבר עם הצדיק, סובב רבי מאיר את פניו אל הקיר וסירב לומר להם שלום. השניים, שהיו רגילים לקבלת פנים חמה אצל רבי מאיר, נדהמו למראה עיניהם וניסו לשאול את הצדיק מה חורי אף הגדול הזה. **"אם הנכם פוגמים את עיניכם במראות אסורים, כדאי יותר שתעסקו בלימוד התורה, מאשר תבואו אלי ותקלקלו את עיניכם בדרך"**, אמר לתדהמתם רבי מאיר, וכך המשיך הרב להרחיב את הדיבור בגודל חשיבות שמירת העיניים.

בהמשך השיחה סובב רבי מאיר את פניו ודיבר עימהם בשמחה כדרכו מאז ומתמיד. האברכים התחזקו מאד מהדברים וקיבלו על עצמם להשתדל יותר ויותר בזה בכל כחם, בפרט אחזם התפעלות עצומה, בראותם כיצד אותו צדיק מגודל קדושת עיניו, חש מיד בכל פגם של הסובבים אותו.

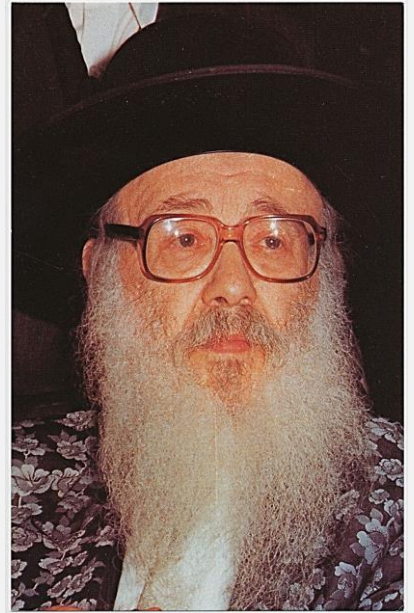
כשנשאל כיצד מגיעים לדרגות, שבהם העפיל לרום המעלה, והקב"ה מקיים את דבריו ויכול הצדיק לראות מקצה העולם ועד קצהו וחש הוא מיד בכל מעשיהם של הסובבים אותו, הצדיק הצביע בהתחלה על עינו ואמר **"עין"**, ולאחר מכן הצביע על הפה ואמר **"פה"**- ואז אמר **"צדיק"**.

וכך הסביר את דבריו: **"כאשר האדם שומר על עיניו, ושומר על פיו לבל ידבר לשון הרע, רכילות, לבל ידבר בבית-הכנסת ונזהר בכל דיבור היוצא מפיו, אזי האדם מתעלה ומעפיל לרום המעלה ומגיע לדרגת צדיק והקב"ה מקיים את דבריו היות והצדיק גוזר והקב"ה מקיים והצדיק יכול לראות מקצה העולם ועד סופו"**.

האדמו"ר הרב יעקב יוסף וייס מספינקא זצ"ל - נולד ב-י"ג ניסן ה'תרע"ה (1915). אימו נפטרה בעת לידתו. רבינו גדל בבית סבו רבינו ה'חקל יצחק' זי"ע שחינוכו והדריכו, וכן הסבא שכן עבורו רבנים ות"ח גדולים שילמדו עימו. בשנת ה'תש"ד (1944) - מלחמת העולם השנייה) כשהקלגסים הנאצים ימש"ו רצחו, פגע האסון גם במשפחתו של רבינו, כשבני ביתו עם שלושת ילדיו וכל משפחתו כולל אביו וסבו הובלו לדרום האחרונה לכבשני אושוויץ.

עם השתלטות הנאצים על הונגריה, רוכזו היהודים בגטאות ונשלחו להשמדה. כאשר שמע רבינו, שלבעלי מקצוע יש סיכוי להישאר בחיים, הצהיר שהוא מומחה לזגגות ומכונאי. הרב הגיע למחנה הריכוז 'דיהרנפורט' ולאחר מכן למחנה 'פינפטייכן' שבגרמניה. רבינו העיד שהיו תקופות ורגעים קשים מאוד.

לאחר המלחמה חזר לעיר סעליש ומשם המשיך לוורשא. שם מצא מעט מאוד יהודים ורבינו התבקש לקבל על עצמו את עול הרבנות. לאחר מאמצים מרובים הצליח לארגן חיי קהילה מסודרים. כמו כן שקד על חינוך הדור הצעיר וייסד בית חנוך לבנות. רבינו נאלץ לברוח בעקבות הלשנה של יהודי קומוניסטי לאראג (גבול רומניה). בהמשך עבר לארה"ב באיסט סייד, שם הקים בית מדרש, ומשם עבר לברוקלין (קראון הייטס). לאחר שעלה לארץ הוכתר לראש וראשון לבית ספינקא. נפטר ב-י"ט ניסן ה'תשמ"ח (1988). חי כ-73 שנים. ציונו בבית-העלמין סגולה שבפתח-תקווה.

סבא (מצד האב): מרן רבי יצחק אייזיק הי"ד (מח"ס ה'חקל יצחק'. נעקד על קידוש ה' ב-י"ג סיון ה'תש"ד). **סבא (מצד האם):** הרה"צ ר' אלעזר רובין מגלאגוב-סאסוב (מח"ס 'זכרון אלעזר'). **אביו:** הרה"צ רבי ישראל חיים הי"ד (נעקד על קידוש ה' ב-כ"ט אייר ה'תש"ד). **אימו:** מרת חוה שרה. **מרבתי:** סבו, מרן רבי יצחק אייזיק הי"ד.

נשותיו: בת הרה"צ רבי אלטר מנחם מנדל מבורשא (זיווג ראשון - נישא בשנת ה'תרח"צ), מרת פרל (זיווג שני - בת דודו ר' אברהם אביש הורביץ מקורלי). **ילדיו:** חוה שרה הי"ד, שיינא רחל הי"ד, פנחס הי"ד (איבד את אשתו, בנו ושתי בנותיו בשואה). האדמו"ר ישראל חיים בבני-ברק, האדמו"ר מאיר אלעזר בבורו-פארק, ר' יצחק אייזיק. **חתנו:** האדמו"ר ר' נפתלי צבי. **מספריו:** ידרכי יעקב יוסף שיח יעקב.

רבינו לא חת מפני השומרים במחנה, וסיפור יהודים שעבדו איתו במחנה, שאם הבחינה עיני ביהודי העומד ליפול תחתיו מחמת כובד העבודה הקשה, רבינו דאג לו במסירות נפש למקום מסתור למען ינחו עצמותיו היגעות, ועבד במקומו, עד שהתאושש מעט.

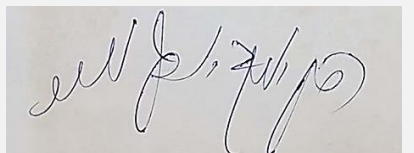
אירע פעם שאחד המרצחים הארוורים, כיוון אליו את נשקו ורצה להורגו, ורבינו עצם עיניו בדבקות ושם לנגד עיניו "שיתיה ה' לנגדי תמיד" וחייכה בשלווה למסור נפשו, אך המרצח צחק בשטניות ואמר: "חבל לבזבז כדור בשביל יהודי מלוכלך, אתה תמות כבר מרעב..."

באחד הפעמים הבודדות, שדיבר על הימים ההם, סיפר רבינו זי"ע"א, שכאשר הגיעו הימים הנוראים התפללתי את כל התפילות תוך כדי עבודה, ובחסידי השם הצלחתי לזכור בעל פה את כל התפילות והפיוטים, חוץ מקטע אחד מתוך תפילת נעילה. **לא זכרתי את הקטע 'אתה נותן יד לפושעים'.**

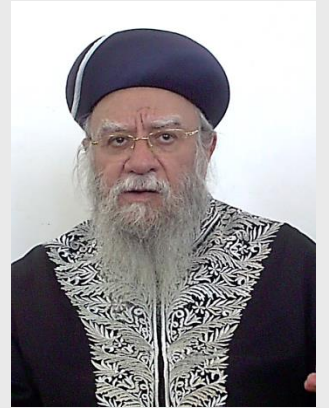
דבר זה הביא אותי לשרון לב ודמעות וביום כיפור בשעת תפילת נעילה השפילתי עיני למטה וראיתי דף ליד רגלי. התכופתי ולתדהמתי ראיתי, שזה דף מתוך המחזור של יום כיפור מתפילת נעילה. **כשהסתכלתי, ראיתי כתוב את הקטע התפילה, שלא זכרתי 'אתה נותן יד לפושעים'.**

לקראת סוף המלחמה, כאשר כוחות בנות הברית הפציצו את הגרמנים ללא הרף, והנאצים היו בנסיגה לתוך גרמניה, הייתה סכנה גדולה להסתובב בשטח המחנה, שכן פצצות ופגזים גם ממטוסי ארה"ב וגם מתותחי הסובייטים נפלו בשטח המחנה והפילו חללים רבים. היה זה בתחילת החודש-זמן קידוש הלבנה. רבינו התחיל להזכיר לסובבים שהערב צריך לקדש הלבנה. כולם חשבו לקדש את הלבנה בתוך הבונקר שהתחבאו בו דרך החלון, מחמת הסכנה, אולם רבינו התעקש לקדש את הלבנה דווקא בחוץ.

רבינו ניסה לשכנע את הסובבים בהטעימו את דברי השולחן-ערוך: "אין מקדשין את הלבנה מתחת לגג" ו"כל המקדש את הלבנה מובטח לו, שינצל ממיתה משונה באותו חודש". הסובבים חששו לחייהם, שמא בזמן שיקדשו את הלבנה יפגעו בהם חלילה פגזים. רבינו לאחר שכנועים רבים הצליח לארגן מניין, שיצא עימו החוצה ואכן הם קידשו את הלבנה מתחת לשמיים. בשעה ששרו את הניגון 'טובים מאורות', נפל פגז על הבונקר, ששהו בו דקות ספורות לפני כן והתפוצץ והרס אותו כליל.

הראשון לציון הגאון הרב אליהו בקשי דורון זצ"ל - נולד בשנת ה'תש"א (1941) בירושלים. בצעירותו למד בישיבת הדרום. לאחר מכן למד בישיבת חברון ובכולל 'קול יעקב'. בשנת ה'תש"ל (1970) מונה לרב שכונת רמת הנשיא ורמת יוסף בבת-ים. בשנת ה'תשל"ד (1974) מונה לרב הספרדי של העיר. בשנת ה'תשל"ה (1975) מונה לרב הראשי של חיפה. תפקיד אותו מילא במשך שמונה עשרה שנים. בתקופת רבנותו בעיר הקים את מוסד 'מורשה', שם מסר שיעורי תורה. בשנת ה'תשנ"ג (1993) נבחר לתפקיד 'הראשון לציון' - הרב הראשי הספרדי לישראל. תפקיד בו כיהן עד שנת ה'תשס"ג (2003), לצדו של הרב הראשי האשכנזי הגאון הרב ישראל מאיר לאו.

שימש כנשיא ארגוני חסד, חבר בארגון ידידי בית החולים רמב"ם, הנהלת קרן לב"י וחבר נשיאות מכון ירושלים. הקים את ישיבת 'דבי אליהו' בבית וגן בירושלים. לאחר יציאתו לגמלאות הקים בירושלים את מוסדות 'בנין אב' בנשיאותו. רבים פנו אליו ונושעו. ברוכותיו התקיימו. ענוותן מופלא. עזר לזולת. תמך באנשים קשי יום. התרחק מהמחלוקת. היה זמין לכל יהודי ויהודי ודן כל אדם לכף זכות. בקי בתורה הקדושה. נפטר בי"ט ניסן ה'תש"פ (2020). חי כ-79 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' בן-ציון. **אימו:** מרת טובה. **אישתו:** מרת אסתר (בת הגאון ר' שלום לופס, רבה של עכו). **מרבתי:** הגרמ"צ ברגמן (חבר מועצת גדולי התורה), הגאון ר' יחזקאל סרנא. **מתלמידי:** הגאון ר' יהודה מוזס (רב קהילת מגד דוד בלוס אנג'לס). **בניו:** ר' בן ציון. **חתניו:** הגאונים, ר' דוד אברהם (ראש ישיבת 'בנין אב'), ור' ארי אברהם סמג'ה (רב שכונת 'רמת שלמה' בירושלים). **מספריו:** **בנין אב** - שיחות ודברי תורתו על התורה **ישו"ת בנין אב** - ו' כרכים.

העיר חיפה ידועה כמי שחיו בה ניצולי שואה רבים. אחת מניצולות השואה היתה מגיע לבית הרב כשבידיה לחם עבש. מה יעשה הרב כדי שלא יפגע בה? היה אוכל בעל כורחו בים או שניים מראה לה כאילו לחם זה הוא הטעים ביותר שיש. (קול העיר - בני ברק)

בני ביתו מספרים כי לא פעם היו מגיעים אנשים חסרי בית וישנים על המיטה שלהם, עד שבחלק מהפעמים היו מוצאים פשפשים על המיטות. כשנשאלו כיצד הם שרדו, השיבו בפשטות: "אלו היו החיים. לא הכרנו מהות אחרת!". (קול העיר - בני ברק)

במשך 18 שנים שהרב כיהן כרבה של חיפה, הגיע אחד מהאנשים המסכנים, התארח ואל כל בית הרב. הרב בנוסף היה יורד ומטייל איתו לאחר מכן במשך חמש דקות. שבת אחרי שבת כך במשך 18 שנים! (קול העיר - בני ברק)

שלמדו הלכות 'תפילין דרבנו תם', שעליהם כתב השולחן ערוך שדווקא 'ירא שמיים' יניח אותם, ורק אם הוא 'מוחזק ומפורסם בחסידות'. והיום כידוע, כל 'חוזר בתשובה חודשיים' מהדר להניח תפילין ר"ת. שאלו את הרב: "מתי באמת ראוי להניח תפילין של ר"ת?". הרב ענה שזה תלוי בתחושה האישית של כל אדם ואדם. ואז אחד הנוכחים שאל: "מתי הרב התחיל להניח תפילין של ר"ת?".

הרב ניסה להתחמק אך הציבור לחץ. אומנם מדובר ברב הראשי לישראל, אך הוא עצמו העניק את התחושה שמדובר ב'אחד משלנו'. "תראו...", ענה הרב, "גם כשהייתי רב בבת-ים, לא חשבתי שאני ראוי לזה. גם אחר כך כשהייתי בחיפה היססתי אם אני ראוי. עד שהיה מעשה עם מישהו מהקהילה, שנתפס על בעיות עם מס-הכנסה, וישב בכלא. פעם כשיצא לחופשה, סיפר לי שבכלא יש הרבה התעוררות דתית, שיעורי תורה, ושאיפילו יש ארבעה אסירים שמניחים תפילין של רבינו תם. אמרת לעצמי: "אם כבר בכלא מניחים תפילין של ר"ת - אז כנראה שגם אני ראוי" (ערוץ שבע)

יום אחד צלצל הטלפון במשרד 'יד לאחים'. אישה מפוחדת מהצד השני ענתה כי היא מתגוררת בשפרעם ויש לה מספר ילדים. "תצילו אותי, אני רוצה לברוח!". הפעילים הגיעו באופן מהיר ביותר וחילצו את האישה וילדיה. אבל אז הם גילו כי אין להם היכן לשכנם. הם חיפשו אחר מקום מתאים וכשלא מצאו, הם פנו לרב העיר בשאלה כיצד לנהוג. "תביאו אותם אלי", אמר רבינו ובביתו הם ישבו במשך שבוע ימים עד שנמצאה להם דירה מתאימה. (קול העיר - בני ברק)

יפר ראש הלשכה דאז, על ביקורו של רבינו בקריית ארבע. "היגענו שם לשבת. הינו אמורים לאכול יחד עם ראש המועצה וראשי הישוב. אבל ברגע האחרון הרב אמר לי: 'לא, אנחנו נתארח אצל פלוני'. באותה העת לא הבנתי מדוע. 'כבוד הרב, אבל כולם מחכים!'. אבל הרב בשלו. במהלך השבת התבררה הסיבה. מדובר היה במשפחה שאמנם נרצחה ל"ע זמן קצר לפני כן, והרב ביקש לעשות את סעודת השבת דווקא איתם, כשלאורך כל השבת הפגין חמימות ואהבה כלפי היתומים והאלמן". (קול העיר - בני ברק)

לאורך כל שנותיו של הרב הראשי במשרדו סירב בעקשנות להכניס את בני ביתו ומשפחתו לתפקידים כאלו ואחרים. באחת הפעמים כשנשאל אודות כך ענה: "בשביל למנות את הבן שלי או מי שמקורב אלי, אני אצטרך להתחייב לאחרים דבר מה. וברגע שאני אחיה חייב להם, יתכן שידרשו ממני למנות אדם שאינו ראוי, ואיני מעוניין בכך". בניו מעידים כי מעולם לא היו בבית הרבנות הראשית. (קול העיר - בני ברק)

גב' טלי פרבר, שימשה במשך כשש-עשרה שנים מזכירתו של רבינו. לאחר הסתלקותו, ישבה לכתוב מעט מהסיפורים האנושיים של רבינו אלו שהיא ראתה מכלי ראשון בלשכת הרב: היה אדם אחד 'קשה יום' שהרב הכיר. כל פעם שהיה מגיע ללשכה הרב היה עוזר לו כספית. פעם אחת הרב נתן לו הלוואה גדולה. ואצלי במגירה היו הצ'קים הדחויים עבור החזר. מידי חודש כשרציתי להפקיד הרב ביקש ממני: "תחכי עם זה. מסכן. תרחמי עליו". עד היום! הצ'קים נמצאים במגירה בלשכה ומעולם לא נפדו. (כיכר השבת)

הרב הגאון מנחם זמבה הי"ד המכונה הגאון מפראגה: נולד בי"ג אלול ה'תרמ"ג (1883) בפראגה (פרבר של ורשה). כבר בילדותו סבל מבריאות לקויה, בייחוד בעיניו החלשות וגופו המורעב. ניחן בכוח זיכרון נדיר ותפיסה מבריקה. למרות כל זאת נודע כעילוי. בגיל 9 התייתם מאביו וגדל בבית סבו. בגיל 10 ידע חלק גדול מהש"ס בע"פ עם רש"י, תוספות, רא"ש ומהרש"א. סבו החליט שלא לשולחו לישיבה, אך הדריכו ימים ולילות. בשנת ה'תר"פ (1920) לאחר נישואיו עבר להתגורר בבית-חותנו והיה סמוך על שולחנו (שהיה אחד מעשירי ורשה וחנות הייתה ברשותו), והמשיך לעסוק בתורה. תוך זמן קצר יצא שמעו כאחד מגדולי פולין, ורבים היו מריצים אליו את שאלותיהם בהלכה. מגיל 36 התחילו להתפרסם תשובותיו בספרים ובירחון התורני דגל התורה. עד מהרה נתלקטו לביתו בחורים מצוינים שלמדו מפיו תורה כשבע שעות ביום בלי הפסקה. בשיעוריו באו לידי ביטוי גאוניותו וכושר ההסברה שלו.

בשנת ה'תרפ"ט (1929) חמו נפטר ולמרות הצעות שונות לכהן כרב סירב והעדיף לא לעשות את תורתו כרדום לחפור בה והמשיך לנהל את חנות הפלדה של חמיו, אולם ההצלחה לא האירה לו פנים והוא נאלץ לסגור אותה. בשנת ה'תרצ"ה (1935) התמנה לחבר ועד הרבנים של ורשה, והיה לאחד מראשי אגודת ישראל. בשנת ה'תרצ"ט (1939) פרצה מלחמת העולם השנייה ושערי גטו ורשה ננעלו. מספר פעמים ניסו מקורביו להבריחו אולם ללא הועיל. כל משפחתו נספתה בשואה. **תמך ועודד את המורדים נגד הנאצים ואף אסף כספים למען המחתרת.** אותה תקופה קיים מניין קבוע בביתו ועסק בתורה. **לקראת חיסול הגטו הייתה פנייה מצד ראשי הכנסייה הפולנית להציל אותו, אך הוא סירב. נרצח במהלך המרד בתקופת השואה בגטו ורשה בי"ט בניסן ה'תש"ג (1943).** חי כ-59 שנים ונקבר באחת מחצרות הגטו. בשנת ה'תשי"ח (1958) עמדה ממשלת פולין להרוס את שרידי הבתים בגטו ורשה. ולאחר מאמצים כבירים נמצא הקבר ועצמותם הועלו ארצה. נטמן בשנית בגבעת שאול בירושלים.

סבו (מצד אביו): ר' אברהם. **אביו:** ר' אלעזר (מחסידי גור). **אשתו:** מרת מינדל (בן 18 ילדי): מרת רויזא מרים הי"ד, מרת חנה הי"ד. ר' אהרון נפתלי הי"ד. **מרבתי:** סבו, ר' אברהם, ר' יהודה אריה לייב אלטר. **מתלמידי:** ר' אברהם זמבא, ר' ידידיה פרנקל (רבה של תל-אביב). ר' מנחם מנדל כשר (מח"ס 'תורת שלמה'). **מספריו:** יתוצאות חיים- על מלאכת הוצאה בשבת. **יזרע אברהם יגור אריה יהודה-** מחידושי בנו ר' משה יהודה אריה ימחזה למלך- על הרמב"ם ישו"ת הרמ"ז- על שו"ע בית מנחם- על שו"ע ימנחם ירושלים- על ירושלמי יחידושי הגמ"ז- מחידושו יאותיות פורחות- כולל את 'אוצר הספרי' ו-'אוצר הספרא'.

על שקידתו וגדולתו וידיעתו בתורה הקדושה, יעידו הסיפורים המופלאים המובאים ב'אורח צדיקים' של ידידו ר' דניאל אלול הי"ו: כשפגש ר' שלמה אליעזר אלפנדי (ה'סבא קדישא') את האדמו"ר מסלונים- רבי אברהם וינברג זצ"ל, שאל אותו: "אמור נא לי, מי הם גדולי הגדולים של חכמי התורה ביהדות פולין?", ענה האדמו"ר: "ר' חיים עוזר גרוזינסקי מהליטאים, ור' מנחם זמבה מהחסידיים- הם יודעים לספור את התורה באותיותיה". הרב היה גאון בלי לשאת על ראשו עטרה כלשהי. הוא דחה בעקביות כל שימוש בתגא. רגיל היה לומר: "בחנות מסייעים האישה והילדים, לא כן ברבנות- אף אחד מהם לא יוכל לעזור לי, אצטרך להתבטל הרבה ביטול תורה".

לאחר פטירת חותנו, המשיך לנהל את חנות הפלדה של חותנו מאחר ולא רצה לעשות את התורה כקרדום לחפור בה. כשאמרו, כי בין לקוח למשנהו 'חוטף' רבינו קטע בירושלמי, התחייך הגאון-הסוחר ותיקן בבדיחותא: "לא, כי בין ירושלמי ל'ירושלמי' מתפנה אני לאיזה לקוח".

שאלו שאלו חכמי ארץ ישראל באחד הימים לגדולי תורה שבאו מפולין: "במה כוחו של ר' מנחם גדול?", והשיבו להם: "באשכוליותו, שהוא כקופת רוכלין, שמאחד בקרבו כוחות מגוונים למכביר- מעין בקיאותו של העילוי מרוג'ז'וב, העמקות של ה"אבני נזר", הישרות של ה"אור שמח", חריפותו של חידושי הרי"ם, פלפוליו של ר' יוסף ענגיל, זכר כולם לברכה".

○ יפר ר' אברהם יצחק קלי מנירברג בספרו "נביאי אמת", שבשנת תרצ"ט אמר לו רבנו שיש בידו כעשרת אלפים דף כתבי יד של יחידושי תורה. לצערנו רבים מחידושו אבדו בשואה.

○ יפר אחיינו, ר' אברהם זמבה מארה"ב: בעת שמישהו שוחח איתו בדברים של מה בכך נגד רצונו, וגזל מזמנו היקר, השתוממתי על הסבלנות שלו. ואז אמר לי הרב: "יש לי ברוך ה' מתנה מהקב"ה מח חזק מאוד, בכל פעם כאשר מישהו משוחח איתי והשיחה אינה מעניינת אותי- ביכולתי לשמוע את דבריו ובו בעת להשקיע מחשבותי במה שאני רוצה ואיני צריך לפגוע באדם ולהפסיקו מדיבורו".

אבי סיפר לי כמה פעמים בהתפעלות שגם הגויים בוורשה ידעו להעריך ולהוקיר את קדושתו של רבינו, את גודל צדקותו ופרישותו, חסידותו ויראתו, וכשהיה צועד בשעת בוקר לביה"מ, היו הגויים מקפידים לצעוד בעקבותיו ולדרוך על סימני הדרך שהשאר על המדרכה. הם ידעו והרגישו שמסימי הדרך תצמח להם ברכה וישועה. אבא סיפר לי עוד שהיו מהם שהגדילו לעשות והקפידו להתברך ממנו מדי יום ב"בוקר טוב". הערלים של ורשה חשו היטב שה"בוקר טוב" של הצדיק יביא להם בוקר טוב באמת". (טובך יבעו)

האדמו"ר הרב שלמה יהודה לייב מלענטשנא - נולד בשנת ה'תקל"ח (1777) בעיר רישא. עוד מילדותו ניכר כי שומר על פיו בצורה מדהימה ומעולם לא שח שיחה בטילה. לפני שהגיע לעול תורה ומצוות התייתם מאביו הגדול. בימי שחרותו היה רגיל להשכים קום לפני שהאיר היום להתפלל עם הנץ החמה, ואז לשקוד על תלמודו ברציפות עד לתפילת המנחה. בשנת ה'תקע"ה (1815) לאחר פטירת רבו, ה'חוצה מלובלין' זיע"א, התחילו להפציר בו רבות, כדי שיקבל עליו את עול ההנהגה, אבל רבינו סירב לכך. אולם אז, יום רדף יום, צרה גרה צרה, עד שרבינו ראה כי אין ברירה ועליו לקבל את עול הציבור ולשמש כאדמו"ר.

גר בהתחלה בעיירה בוקאווסק ובהמשך עבר ללענטשנא. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. ענוותן מופלא. התמדתו בתורה הקדושה היתה עצומה. בשנתו האחרונה, נגזרה גזירה על בני ישראל שבפולין שילקחו לעבודת הצבא, אבל רבינו אחז בזקנו ואמר: "כל זמן שאהיה חי בעולם, לא אניח זאת". בליל הסדר ה'תר"ג האחרון לחייו של רבינו, אמר: "חצי הסדר השני יארך שלושים שנה". לאחר מספר ימים נפטר בחול המועד פסח י"ט ניסן ה'תר"ג (1843). חי כ-66 שנים. ציונו בלענטשנא שבפולין. בנו, ר' יהושע, הנהיג את עדתו ונפטר לאחר שלושים שנה. אז הבינו הכול, כי רוח הקודש נשמעה מפיו ודבריו הובנו למפרע.

אביו: ר' ברוך (היה צדיק נסתר). **אשתו:** מרת שרה פייגא. **מרבתי:** האדמו"ר ר' מנחם מנדל טארים מרימנוב, האדמו"ר ר' יעקב יצחק הורביץ (ה'חוצה מלובלין), הרה"ק ר' יהושע מדינוב (אב"ד דינוב), האדמו"ר ר' יעקב יצחק רבינוביץ מפשיסחא (ה'יהודי הקדוש'. רבינו היה תלמידו המובהק). **מתלמידי:** בנו, האדמו"ר ר' יהושע מאוסטרובא (מח"ס 'תולדות אדם'), האדמו"ר ר' שמואל משינאווא (מח"ס 'רמתים צופים'). **בנו:** האדמו"ר רבי יהושע מאוסטרובא (מח"ס 'תולדות אדם'). אביו העיד כי בנו קיבל את נשמת רבי יהושע בן פרחיה. היו לו אלפי חסידים. כונה בפי חסידי פולין ה'נועם אלימלך הקטן').

רבינו התייתם מאביו בגיל צעיר. הוא השתוקק בכל מאודו לרכוש לעצמו תפילין שכתב הרה"ק רבי משה מפשווארסק זיע"א, הסופר הקדוש שכתב בכוונות מופלגות כל אות ותג. אולם פרשיותיו עלו הון עתק, שכן השקיע בכתיבתן זמן רב, ולא הוציא תפילין רבות מתחת מספר שנים, עד שסמוך ונראה ליום הגיעו למצוות היה בידו זהוב שלם לרכישת הפרשיות הנכספות. הוא הלך במשך מספר שבועות, מחוסר ממון עבור הוצאות הדרך, עד שהגיע לבית של רבי משה. להפתעתו רבי משה קיבל את פניו בשמחת לבב. כשראה עד כמה מסר עצמו למצווה זו, סירב לקבל את הזהוב ואמר: "הא לך התפילין שהכנתי עבורך. את הזהוב שהבאת, אני נותן לך כדורון דרשה".

בתחילת ימיו היה חי בדחוק גדול מאוד. האדמו"ר הרה"ק ר' יחיאל יהושע רבינוביץ מביאלא זיע"א סיפר: פעם בערב שבת לא היה בביתו של רבינו אפילו שווה פרוטה. רבינו חשש שהרבנית לא תעמוד בניסיון הקשה ולכן אמר לה בבוקר: "הרבנית, אל תלכי לשכנות ואל תספרי לאף אחד על מצבנו הדחוק. נסמוך על בורא עולם והוא יעזור לנו". לאחר מכן הלך לבית המדרש. כשחזר לביתו בליל שבת קודש ראה מרחוק כי יש אור בביתו.

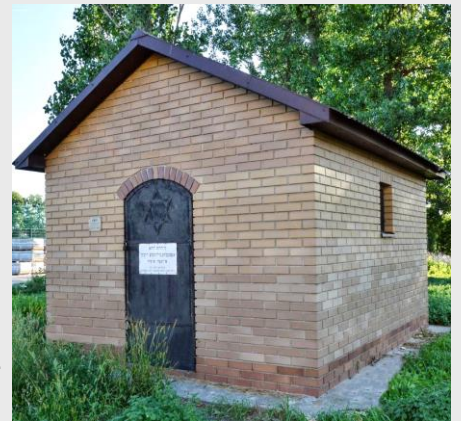
רבינו חשב לעצמו: "איך יתכן שיש נרות בבית, הלא לא היה לנו אפילו שווה פרוטה לקנות נרות? כנראה זוגתי לא עמדה בניסיון". כשנכנס לבית, ראה על השולחן חלות גדולות, בשר ודגים. שוב חשב שאשתו, כנראה, סיפרה על מצבם הדחוק ולוותה או קיבלה מהשכנות, שהרי לא היה לו אפילו פרוטה אחת. גם אם לא שמעה לי, אסור לריב. על אחת כמה וכמה צריך להיזהר שלא לריב בשבת, שהרי כתוב בתורה: "לא תבערו אֵש בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת" (שמות לה, ג). לכן לא שאל כלום ואמר "שלום עליכם" בהתלהבות בניגון של הרה"ק ר' מנחם מעדל מרימנוב זי"ע. אכל את סעודת השבת ושר זמירות, ולא שאל את הרבנית כלום במשך כל השבת.

במוצאי שבת קודש שאל את הרבנית: "איך היה לנו בשר, דגים וחלות, הלא אמרתי לך שלא תלכי לשכונותינו?". הרבנית ענתה שבאמת לא הלכה לשכונותיה. היא ניקתה את הדירה לכבוד שבת והוציאה את הזבל בחגורתה. כשעמדה בחוץ, היתה סערה ופרחו מטבעות של זהב לחגורתה. היא לקחה מטבע אחת אל הצורף, ותמורת המטבע נתן לה מעות, שהיה בהם די לקנות כל צרכי שבת.

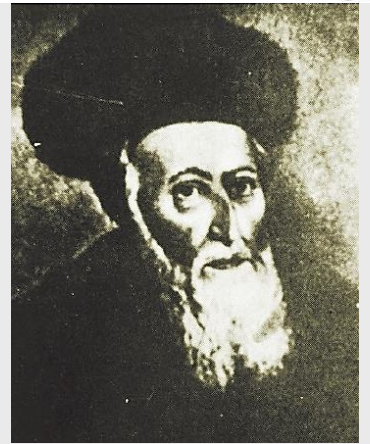
רבינו צעק תיכף: "אני לא רוצה!", ושאל אותה: "האם יש לך עוד מטבעות?". הרבנית ענתה: "יש לי עוד". אמר לה: "הסערה ההיא שהביאה את המטבעות תקבל אותם בחזרה". אשתו יצאה החוצה עם המטבעות בחגורתה, ובאה סערה וקיבלה בחזרה את המטבעות. הרה"ק ר' יחיאל יהושע מביאלא זיע"א סיים: "קבלת המטבעות בחזרה על ידי הסערה היא מופת גדול יותר מהבאת המטבעות, שהרי כתוב בגמרא (מסכת חולין ס') "מהשמיים - נותנים. אך לא נוטלים בחזרה". (שיח זקנים)

האדמו"ר הרה"ק ר' נפתלי צבי הורביץ מרופשיץ (מח"ס 'זרע קודש') זיע"א היה מתנגד גדול לרבינו. האדמו"ר הרה"ק הרב יהושע בן אריה לייב (אב"ד דינוב זיע"א) אמר על כך לאשת רבינו: "תדעו שמלאכים ושרפים מתקנאים בבעלך. לכן, לטובת בעלך, הרה"ק מרופשיץ חולק עליו, שבכך מציל את בעלך מקנאתם".

האדמו"ר הרב יעקב יצחק רבינוביץ (ה'יהודי הקדוש', מייסד חסידות פשיסחא. היה רבו של רבינו) העיד על רבינו שכל פעם שבא לחדרו, הוא מרגיש קדושה. בנוסף העיד עליו שהוא אחד מה-ל"ו צדיקים בדור.

האדמו"ר הרב יחזקאל פנט בעל 'מראה יחזקאל' צ"ל - נולד בשנת ה'תקמ"ג (1783) בעיירה ביליץ בשלזיה. אביו זכה לשני שולנות ושמעו הטוב היה מפורסם בכל רחבי המדינה. ביתו היה פתוח לכל עובר ושב. בהיותו כבן 4-5 שנים היה בקי בחמישה חומשי תורה עם פירוש רש"י. לאחר מכן שכר אביו מורה ובהיותו כבן שמונה היה בקי בספר התנ"ך בע"פ, גמרא עם ראשונים ואחרונים. נמנה בין גדולי תלמידי ה'ברוך טעם' על אף היותו צעיר לימים. לאחר נישואיו בשנת ה'תקס"ב (1801) היה סמוך על שולחן חותנו. השתלם בלימודי הנגלה והנסתר, לטייל בפרדס גם בסתרי תורה. בהיותו רבינו בן כ"ג שנים רבו קהילות קדושות בפולין לתת כתר רבנות על ראשו, אבל זוגתו מנעה ממנו מלקבל את משמרת הרבנות. לאחר מכן באו גנבים ופשטו ידיהם בכל אשר לו, גנבו ממנו את כסף הנדוניה עם כלי הכסף ובגדים יקרים, ונשארו בחוסר כל.

בשנת ה'תקס"ז (1806) התמנה לרבה של אוסטריק בגליציה ובשנת ה'תקע"ג (1812) מונה לרבה של טרצאל בהונגריה. בשנת ה'תקפ"ג (1823) בהיותו כבן ארבעים החל בתפקידו מונה כרבה של קרלסבורג וטרנסילבניה. בהיותו רבה של טרנסילבניה פעל לטובת עגונות והצליח להתיר כמאתיים עגונות. פעמים רבות עלה בידו להחזיר את הבעלים לנשותיהם. החזיר רבים למוטב. תיקן תקנות רבות. ענוותן מופלא. **רבים פנו אליו ונושעו.** נפטר ב-כ" ניסן ה'תר"ה (1845 - א' חוה"מ פסח). חי כ-62 שנים. ציונו בקארלסבורג.

סבא (מצד אביו): ר' משה. **אביו:** ר' יוסף. **אמו:** מרת בריינדיל. **אשתו:** מרת חיה רחל (בת ר' משה הניג מלינסק). **מרביותיו:** ר' ברוך פרנקל-תאומים (ה'ברוך טעם' - בהיותו בלייפניק), ר' יהודה לייב פישלס, ר' שמואל לאנדא והרב אלעזר פלקלס (בהיותו בפראג), ר' מנחם מנדל רבין (רבה של לינסק ואביו של ר' נפתלי מרופשיץ - בהיותו בלינסק), ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חוזה מלובלין' - למד ממנו חסידות), ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוז'ניץ) ור' מנחם מנדל מרימנוב (רבו המובהק), ר' יצחק אייזיק מקאליב. מתלמידיו: בניו, ר' חיים בצלאל, ר' מנחם מנדל, ר' יהודה לייביש ור' יצחק משה. **בניו:** ר' חיים בצלאל (רב טשנד והגליל), ר' מנחם מנדל (מייסד חסידות ד"ש ורב העיירה), ר' יהודה לייביש מטרצאל (נישא לעטיל בת ר' דוד יהודה רוטנברג, רבה של סנט-פטר), ר' יצחק משה (נישא לבלומה-מלכה, בתו ר' משה מטילטולניק).

בנותיו: מרת חנטשה (נישאה לר' יוסף אריה ליב כהנא מסיגט), מרת שרה (נישאה לר' יהודה כהנא מסיגט), מרת ביילה (נישאה לר' אברהם ישראל רוטמן מטולצאבה), מרת חוה (נישאה לר' יצחק אייזיק כהנא ממונק'ץ). **מספריו:** **מראה יחזקאל** - שו"ת בתוספת חידושים על סוגיות הש"ס, על הגדה של פסח, חידושים על מסכת חולין, על חמישה חומשי תורה, על פרקי אבות, חידושי אגדה. **ישארית ציון** - דרשות על המועדים. **שערי ציון** - מאמרי מוסר על התורה. **אגרת קודש** - ענייני חסידות. נותרו בכתב יד חידושי הלכה ואגדה על הש"ס, על ארבעה חלקי שו"ע.

○ יפר ר' ישעיה שווארץ מדש (בן הרה"ג 'יעקב משה שווארץ צ"ל אב"ד קראלא), שבקארלסבורג היה המנהג, שבחורי ישראל שהגיע זמנם להתייבב לגיוס, ליווה אותם ראש הקהל, שהשתדל לשחרר את מי שעלה בידו. בין העומדים לגיוס היה בחור בריא ובעל כוח, שסיכוייו להשתחרר נראו אפסיים. בחור זה פנה לרבינו שיתפלל עבורו, רבינו אמר לו: "מה אתה דואג הרי יש לך חטוורת אחת על הגב ואחת מלפנים!". כאשר הגיע הבחור לגיוס שמע קולות צחוק רועמים מכל אנשי הצבא ופקידי הממשל שהיו בחדר, ומיד לאחר מכן פוטר מעבודת הצבא לצמינות, ראש הקהל היה נוכח בחדר בשעה שפרצו רעמי הצחוק, כשפגש הבחור את ראש הקהל בפרוזדור שאלו לפשר הצחוק בשעת התייבבות, אמר לו: "**כשבדקו אותך הייתה לך חטוורת מלפנים ומאחור, שלא נשאר לה זכר וסימן ורושם.**"

מעשה נורא ונפלא, שהתיר רבינו עגונה מכבלי העיגון לאחר פטירתו, וכך היה סיפור המעשה: עגונה אחת ממדינת פולין, ששמעה מהגדולות והנפלאות שעשה הרב מקארלסבורג, להתיר צוררו מכבלי העיגון, ובכן נסעה גם היא אליו, בתקווה שתיוושע על ידו, אבל היא הגיעה לקארלסבורג באיחור. היה זה בתוך שבעת ימי אבל של רבינו. אם העגונה, אשה זקנה, שבאה עם בתה, כשמעה זאת, סירבה לקבל את רוע הגזרה ולכן הלכה להשתטח על קברו של רבינו, ובכתה בכי רב ושפכה כמים ליבה על צרת בתה, וכי נחמה אחת היה לה שתיוושע על ידו ולא זכתה לזה, ואחרי שקמה מעל קברו, הלכה העיר אל בתה, והם התאכסנו אצל השמש דמתא.

בלילה נראה רבינו בחלום לשמש, ושאל אותו: "מי אלו השתיים אשר באו לביתו?". והשיב לו, **שבאו לבקש את המעגן פלוני בן פלוני.** אמר לו רבינו: "מהר ואמור להן, כי ילכו מחר לכפר פלוני ושם ימצאוהו, אבל אך ימהרו, כי ברצונו ללכת לבוקרשט, ואם לא יזדרזו, אזי לא ימצאוהו לעולם". השמש הקיץ משנתו ועורר את הנשים, והן מיהרו ונסעו אל הכפר, ומצאו אותו בדרך צאתו מן הכפר לנסוע משם. ובורא העולם היה בעזרם, כי נענה להן ונסע עימהם בחזרה לקארלסבורג, ושם נתן לאשתו גט פיטורין. (שערי ציון, בהקדמת בנו)

בתחילה לא הוקם אוהל על קברו, כי הדבר לא היה נהוג בקארלסבורג, וגם על קברי הרבנים הקודמים לא הוקם אוהל, רק שלושים וארבע שנים לאחר הסתלקותו הוקף על קברו אוהל מיוחד, והדבר היה על פי בקשת רבינו, וכמו שסיפר הרה"ק בעל 'זכרון יעקב' מדש צ"ל להגה"צ ר' אברהם מאיר איזראעל צ"ל אבד"ק הוניאד, שפעם אחת נגלה רבינו בחלום הלילה לבנו הצעיר, ר' מנחם מנדל (ה'מעגלי צדק' ז"ע), ורמז לו ש'יקר לו', ומזה הבין המעג"צ, שיש להקיף את קברו באוהל. בשנת ה'תרל"ט קרה פעם שכותל האוהל נפתח והתקלקל מבחוץ, רבינו בא בחלום הלילה לראש הקהל וביקשו לתקן, תחילה לא שם לב לכך בחשבו, שחלומות שווא ידברו, אך בכל זאת היה לבו נוקפו, וכשיצא לבית העלמין נוכח לדעת שהיה זה חלום אמת, ותיקן את הכותל.

הרב בוגיד חנינא סעדון זצ"ל - נולד בשנת ה'תרע"ו (1915) בטוניס. כיהן כראב"ד בג'רבה עד שנת ה'תשנ"א וביצר את חומות התורה והיהדות. בדרכו לארץ ישראל הגיע לפאריז (צרפת), שם הקים קהילה יהודית ברובע ה-19 לבני העדה ואת הישיבה "תורה ורחמים" על שם רבו (ר' רחמים חי חויתה) ועל שם ר' משה כלפון הכהן (רבו של ר' רחמים חי חויתה).

בשנת ה'תשנ"ו (1895) כשנתיים לאחר שהקים את מוסדות החינוך, ביקש בפתע פתאום לקיים אסיפה דחופה של ראשי הקהילות והרבנים, מבלי להוסיף מילה וחצי מילה על מטרת האסיפה הדחופה. לאחר שכל המוזמנים הגיעו והתיישבו במקומותיהם, וכשצידו ישב ר' צבי עמר נשיא הקהילה היהודית בצרפת, הוציא הרב זצ"ל מסמך, שכתב בכתב ידו, ובו הוא פונה לראשי הקהילה, שהינם מתחייבים בזאת לא להכניס לימודי חול לתכנית הלימודים בישיבות הקדושות שלנו, אלא לחזק רק את לימודי הקודש, כפי המסורת שלנו דור אחר דור. וזאת, למרות שבכך נמנעת מהם קבלת תקציבים ממשלתיים.

חי בפשטות ובעוני. ידוע כפועל ישועות. רבים פנו אליו ונושעו. ברח מכל פרסום כבוד ותהילה, מסביב לארבע אמותיו רק ש"ס ופוסקים. ספריו נלמדים אצל גדולי העולם בשקיקה. זכה להעמיד תלמידים הרבה. על הכבוד שרחשו לו רבותינו ניתן ללמוד מהסיפור שהתרחש לפני כ-17 שנה לפני פטירתו, יצא ר' לייביש האדמו"ר מפשווערסק מניו יורק לג'רבה במיוחד רק כדי לפגוש את רבינו. לאחר שהנהיג את הקהילה בפאריז במשך כעשרים שנים, בבוקרו של ערב חג שביעי השיב את נשמתו ליוצרה. נפטר ביום שישי, כ' ניסן ה'תשס"ו (2006). חי כ-91 שנים כאשר ראשו צלול במשך כל חיותו על פני האדמה. ציונו בהר המנוחות שבירושלים.

מרבותיו: ר' רחמים חי חויתה הכהן. **מתלמידיו:** ר' מיקיץ מדר, ר' שמואל חורי מצרפת (ממלא מקום רבינו). **מספריו:** **ימגיד תשובה**- שו"ת (8 חלקים) **ימגיד חדשות**- על הש"ס (6 חלקים). כמו כן יצאו לאור ספרים נוספים על ההגדה והדרוש.

מספר הגאון ר' חיים הכהן (נכדו של ר' רחמים חי חויתה הכהן המשמש כראש ישיבת 'אורחות משה' במושב ברכיה, אשר נפגש פעמים רבות עם רבינו) על שקדנותו של רבינו: "בשנים הראשונות להקמת הישיבה, כאשר התארחתי בביתו היינו עוסקים כל היום בלמוד התורה, כשהוא דאג להשגת התרומות מבני הקהילה.

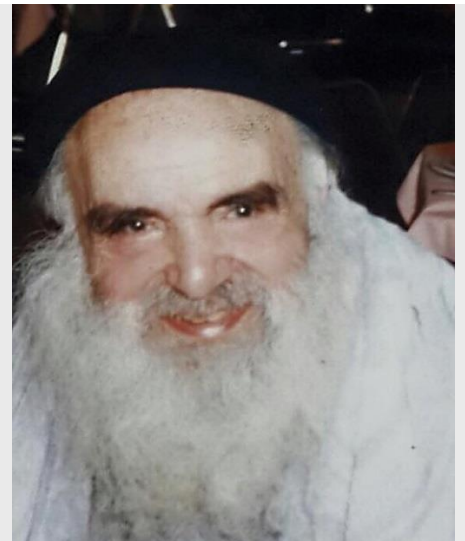
בשעה חמש בבוקר היה מעיר אותי ללמוד יחד קודם לתפילה והמשכנו ללמוד בבית הכנסת כמה שעות לאחר התפילה. לאחר מכן הגענו לביתו, טעמנו פת שחרית והמשכנו בלימוד עד לשעות הצהריים. אני הייתי הולך לנוח, אבל רבי סעדון זצ"ל המשיך לשקוד על התורה. **כאשר קמתי המשכנו ללמוד עד לשעה שתיים לפנות בוקר.** כך במשך מספר שבועות בכל ביקור, שערכתי בביתו. לפני חודש ושבע ביקרתי בביתו, למדנו יחד שולחן ערוך והוא בירך אותי. הוא היה חלוש, אבל צלול בדעתו.

ניסים רבים נקשרו בשמו של הצדיק עוד בימי חיותו. על אחדים מהם מעיד הגר"ח כהן, אשר שמע את המעשים מכלי ראשון. "אנשים מג'רבה סיפרו לי על אחד מבני הקהילה,

שבנו נתפס למלכות בעקבות בעיה של ענייני מסחר. סבו, נגלה בחלום לאבי הנער ואמר לו: "רק רבי בוגיד סעדון יוכל להציל אותנו. תפנה אליו שיתפלל בעדו". וכך היה. אבי הנער ניגש אל רבי סעדון זצ"ל והפציר בתחנונים, שיעתיר בתפילה עבור בנו. רבינו התפלל עליו וברכו ומיד, ובאופן פלאי שחררו את הנער.

עוד מספר ר' חיים על יהודי אחר, משה אוזון, סיפר לו מעשה, שבדידו הווה עובדא. כאשר הרב זצ"ל חזר מארץ ישראל לתוניס, יעדו היה ג'רבה, לשם היה צריך להעביר ספרים שהביא מארץ ישראל. אוזון חפץ לסייע בידי הרב ולהסיעו ברכבו מתוניס לג'רבה, **מרחק של שבע שעות נסיעה!** אולם רבינו סירב להסתייע בידי אחרים. כעבור דקות ארוכות של שכנוע, בכך שממילא יש עליו להגיע לג'רבה, נעתר הצדיק להצטרף לנסיעתו. אולם למיודענו הייתה בעיה ברכבו, **המנוע היה מתחמם במהירות, והרכב היה נתקע מפעם לפעם, וכן היה עליו לעשות חניית ביניים בנוסיעה ממושכת וכשהרכב היה מתקרר- היה עליו להוסיף שמן ודלק.** בהתאם לתקלה זו הצטייד אוזון בכמויות של דלק ושמן, שכן הרכב צרך שמן ודלק בצורה מוגזמת.

וראה זה פלא, **משך כל שעות הנסיעה הארוכות לא נעצר הרכב ולו פעם אחת.** בעל הרכב חשב לרגע כי אולי הבעיה ברכב נפתרה. כאשר ביקש לשוב לתוניס בדק את כמויות הדלק והשמן ברכב כדי להיות בטוח שלא חסר, אולם הוא הוכה בתדהמה, כאשר הבחין במיכלים הריקים ולא הבין כיצד צלח את הנסיעה לג'רבה, בלא שהמנוע התחמם ולו פעם אחת. מעשים אלו הם רק מעט מהמעשים, שהתרחשו בחייו של הצדיק" - מסיים את דבריו הגר"ח כהן.

הגאון הרב חיים שאול גריינימן זצ"ל - נולד בוויילנה בשנת ה'תרפ"ו (1926). עוד בצעירותו נודע בשקדנותו. בשנת ה'תרצ"ה (1935) עלה עם בני משפחתו לארץ ישראל והתיישב בבני ברק. בתחילה למד בישיבת תפארת ציון ולאחר מכן בישיבת לומז'ה בפתח תקווה ובישיבת חברון. לאחר נישואיו התגורר בשכונת כרם בירושלים כשמונה שנים ולמד בישיבת מיר. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תשט"ו (1954), עבר להתגורר בבני ברק, שם נותרה אמו האלמנה.

נודע בכישרונותיו הברוכים ונחשב לבקיא בכל חלקי התורה ובידיעת ש"ס ופוסקים. מומחה גדול לענייני רפואה ורבים פנו אליו בנושאים אלו. מיזמי ומראשי ארגון הקירוב "ערכים" וכן ממקימי סמינר "אור החיים" בבני ברק לבנות מעדות המזרח. שימש כפוסק הלכה ליטאי ונחשב לאחד מממשיכי דרכו של החזון אי"ש. נפטר בשביעי של פסח מדום לב, כ"א ניסן ה'תשע"ה (2015). חי כ-89 שנים. בהלווייתו השתתפו עשרות אלפים. ציונו בבית-העלמין זכרון מאיר בבני-ברק בחלקת שומרי שבת.

אביו: ר' שמואל. **אמו:** מרת צביה (בת ר' שמריהו יוסף קרליץ, רבה של קוסובה, ואחותו של החזון אי"ש - ר' אברהם ישעיהו קרליץ). **אשתו:** מרת חנה דבורה (נישא בשנת ה'תש"ז-1947. בת ר' ישראל שלום לוריא רוטמן מבחירי ישיבת קלם שניהן כמרבץ תורה ומשיגה בישיבת תורת חיים וכמורה צדק בעדה החרדית). **מרבותיו:** דודו, ר' יצחק קרליץ מקוסובה, ר' אברהם ישעיהו קרליץ (החזון אי"ש), ר' מיכל יהודה לפקוביץ.

מתלמידיו: ר' יהודה בויער, ר' אברהם גניחובסקי, ר' יחזקאל ברטלר, ר' יעקב יצחק פרידמן (ראש ישיבת תפרח), ר' שלום מאיר יונגרמן (ראש ישיבת זכרון מיכאל בזכרון יעקב). **ילדיו:** שנים-עשר בנים וארבע בנות. מביניהם: ר' אברהם ישעיהו (בנו השביעי, נחשב לממשיך דרך אביו), ר' שמואל (חתן הגר"מ מן), ר' יצחק דוד (מחבר הספר "השג יד"), ר' יהושע, ר' יוסף (ראש "כולל וילנה" וחברותא של ה"סטייפלר"), ר' יעקב (ר"מ ישיבת זכרון מיכאל ב"ב), ר' אליהו (ר"מ ישיבת זכרון מיכאל ב"ב). **בנותיו:** מרת לאה (נשואה לר' יוסף חיים בן-דב - מראשי ישיבת "זכרון מיכאל" בזכרון יעקב), מרת רחל (נשואה לר' ישראל מנחם הירשפלד - מראשי ישיבת "זכרון מיכאל"), בת נוספת (נשואה לר' שמואל חברוני - מח"ס הליכות מרדכי).

מספריו: **חידושים וביאורים** - חידושים וסוגיות על כל מסכתות התלמוד והמשניות בשיטת הלימוד של החזון אי"ש (סדרת ספרים) • **כלילא דוורדא** - על הלכות בית הבחירה לרמב"ם (ספרו הראשון שכתב בהיותו כבן 21 שנים)

○ **יפר הרב שניידר:** "בעיצומו של יום טוב אחרון של פסח, הסתלק הגאון רבי חיים שאול גריינימן זצ"ל. וזה לו שש שנים ביסורים גדולים ונוראים אחרי שנפל ונחבט בכתפו, והגיב על זה רבינו בדמעות: 'מי במים, ומי באש...'. כלומר, כל אחד נגזר במה יתייסר. הרב שניידר מספר, כי הגאון ר' חיים ישראל שפירא, ראש שטיינמן לנחמם, והפליג בגדלות היסורין. וישב שם גם רבינו והיה לפלא אצלו שתלמיד חכם מופלג כר' יודיל שפירא, שעמל כל ימיו בתורה, יאה צריך יסורין והתנוכח בעניין, האם ניתן להגיע לעולם שכולו טוב גם ללא ייסורים אם בעולם הזה עסק בתורה הקדושה.

"בימים אחר כך נגלה אליו רבי יודיל זצ"ל בחלום, ואמר לו: 'בלי היסורים לא הייתי יכול לעבור את הדינים הקשים למעלה'. וסיפרו בניו, שאמר שמתפלל שיהיו לו יסורים, ומיד לאחר מכן, התחילו ייסוריו הנוראים, שש שנים. והגיב על זה רבינו: 'חושבים שעם ריקוד זוכים לעולם הבא'. ממשיך ומספר ר' שניידר: "בשעתו סיפר רבינו, שבערוב ימיו של ה'חפץ חיים' בא בנו ר' לייב לבקרו וראה אותו סובל כאבים ברגלו, והצטער מכך. אמר ה'חפץ חיים': 'דע לך, שבלי יסורין אי אפשר לזכות, ואני שכל ימי ראיתי רק טוב, במה אזכה, לכן יש לשמוח בייסורין אלו'.

שקידתו העצומה יומם ולילה, והיקף ידיעותו לעומק ולרוחב בכל מקצועות התורה של הגאון רבי חיים שאול גריינימן זצ"ל היו לשם דבר. אך תופעה אחת מעניינת נותרה חידה עלומה במשך שנים: לאן נעלם רבי חיים מידי שבוע בשבוע, ביום שישי, לזמן של כשעתיים? על מקומות לימודו השונים, הרחק מטרדות הציבור, כבר הכל ידעו. אך את סוד העלמותו של הגאון הנודע, בשעות הקרובות לכניסת שבת מלכתא, לא הצליח איש לפענח. עד שהגיע אותו יהודי בבהילות לביתו של רבי חיים בשעות ההן של יום השישי. הוא היה צריך באופן דחוף להיוועץ על עניין חשוב... הרבנית הסבירה לו בנחת, כי בשעות אלו אי אפשר להשיגו. יצא הלה מאוכזב, אך לאחר זמן-קט חזר, כשהוא בלחץ גדול: "העניין אינו סובל דחיו" - זעק - "זהו ממש פיקוח נפש!" וכשחזר והפציר, שוב לא יכלה הרבנית לעמוד מנגד.

"אם זה עניין של פיקוח נפש - אז אין ברירה", ונתנה לו כתובת של אחת הדירות ברחוב ר' עקיבא, שם אמור להימצא רבינו. אך-רץ מיודעין לבית שברחוב ר' עקיבא. נקש בדלת והצדיק פתח... ושניהם גם יחד, זה שמבפנים וזה שמבחוץ, הוכו בתדהמה: רבי חיים כולו פליאה, מהיכן ידע הלה לבוא לכאן? ואילו האורח נדהם והתקשה להאמין למראה עיניו: הוא רואה את רבי חיים ב'בגדי עבודה'. שרווליו מופשלים. עטור זיעה. עומד בתוך מה שנראה שלולית של מים, ובידו מקל וסמרטוט ריצפה... אי אפשר לטעות, הוא כעת באמצע הספוג'ה..."

האורח הבלתי-צפוי, נבוך, התנצל והסביר, שהרבנית גילתה לו את המקום עקב שאלה דחופה של פיקוח נפש. לאחר שקיבל תשובה לשאלתו, זעק הלה על כבוד התורה. רבינו הרגיע אותו ואמר: "דע לך שכל יהודי חייב לעשות גמילות חסדים בגופו ממש! בחוץ לא מאפשרים לי. זו ההזדמנות שלי. גר כאן יהודי בודד וגלמוד, שהתאונן בפני עד כמה קשה לו לנקות את הבית ולהכין את כל צרכי השבת. נטלתי על עצמי את המלאכה לנקות. להכין מה שצריך. לפרוס מפות וכו'. כשסיים רבינו, לא שכח להזהירו בכל לשון של אזהרה לבל יגלה את שראו עיניו! וכך נמשכה הנהגה זו של רבי חיים תקופה ארוכה. כיום, לאחר פטירתו, הבין הלה, שכעת מותר כבר לגלות.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים